

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΜΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών (Ν. 4738/2020) και Κώδικας
Δεοντολογίας (Ν. 4224/2013). Βιβλιογραφική ανασκόπηση,
συγκριτική μελέτη των δυο εργαλείων ρύθμισης οφειλών.**

Μαριάννα Γαστεράτου

Επιβλέπων: Γεώργιος Κόλιας

Επίκουρος Καθηγητής

Πρέβεζα, Σεπτέμβριος 2024

Out of law settlement of debts (Law 4738/2020) and Code of Ethics (Law 4224/2013). Bibliographic review, comparative study of the two debt settlement tools.

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, 30 Σεπτεμβρίου 2024

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής: Γεώργιος Κόλιας, Επίκουρος Καθηγητής
2. Μέλος επιτροπής : Τριάρχη Ειρήνη, Λέκτορας
3. Μέλος επιτροπής: Παππά Παρασκευή, Λέκτορας

© Γαστεράτου, Μαριάνα, 2024.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εκ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Γαστεράτου, Μαριάννα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές και ειλικρινείς ευχαριστίες μου αρχικά στους καθηγητές μου οι οποίοι με εμπιστεύθηκαν και με επέλεξαν να γίνω συνοδοιπόρος σε αυτό το ταξίδι γνώσεων.

Στην Υπηρεσία μου η οποία διευκόλυνε τη φοίτησή μου και μου παρείχε ουσιώδη πληροφόρηση για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Τέλος στο σύζυγο και την οικογένειά μου, που ήταν αρωγοί σε όλη αυτή την προσπάθεια, παρέχοντας μου την απαραίτητη ψυχολογική στήριξη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία θα αναλύσουμε δύο πολύ χρήσιμα θεσπισμένα εργαλεία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών στην Ελλάδα, τον Κώδικα Δεοντολογίας και τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών.

Γίνεται συνοπτική παρουσίαση της ισχύουσας νομοθεσίας καθώς και του τρόπου που λειτουργούν στην πράξη τα δύο αυτά εργαλεία. Αναφέρεται σε μορφή συγκριτικών πινάκων και διαγραμμάτων η εξελικτική πορεία της λειτουργίας τους. Εν συνεχεία αναφέρεται η λειτουργία των γραφείων ενημέρωσης και υποστήριξης δανειοληπτών στην Ελλάδα και η σύγκριση υπηρεσιών συμβουλών διαχείρισης χρημάτων καθώς και συστημάτων διαχείρισης χρέους στις χώρες Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία και την Ελλάδα.

Περιλαμβάνονται στατιστικά στοιχεία αιτήσεων φυσικών προσώπων ανά στάδιο αίτησης, περιφερειακή ενότητα, εύρους και ύψους οφειλών. Επίσης παρουσιάζεται η μηνιαία εξέλιξη των αιτήσεων ανά εργαλείο και η επίτευξη των επιτυχών ρυθμίσεων σε εκατομμύρια ευρώ, η μέση διάρκεια αποπληρωμής στο δημόσιο και τους πιστωτικούς φορείς καθώς και το ύψος τυχόν διαγραφής χρέους.

Τέλος παρουσιάζονται συμπεράσματα της ανάλυσης τρόποι βελτίωσης των δύο εργαλείων καθώς και ο τρόπος αντιμετώπισης από τη μεριά του κράτους για την καθοδήγηση των υπερχρεωμένων φυσικών και νομικών προσώπων σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες

Λέξεις-κλειδιά: Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών, Κώδικας Δεοντολογίας, Συμβουλευτικές Υπηρεσίες, Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.

ABSTRACT

In this diploma thesis, we will analyze two very useful established tools for out-of-court debt settlement in Greece, the Code of Conduct and the Out-of-Court Debt Settlement Mechanism.

There is a brief presentation of the legislation in force and how these two tools work in practice. The evolutionary course of their operation is mentioned in the form of comparative tables and diagrams. The operation of information and support offices for borrowers in Greece and the comparison of money management advice services and debt management systems in Ireland, the United Kingdom, France, Germany and Greece are then mentioned.

It includes statistics on applications by application stage, regional unit, scope and amount of debts. It also presents the monthly progress of applications per tool and the achievement of successful settlements in millions of euros, the average repayment duration to the state and creditors as well as the amount of any debt write-off.

Finally, the conclusions of the analysis are presented: ways to improve the two tools, as well as the way the state deals with the guidance of over-indebted natural and legal persons compared to other European countries.

Keywords: Out-of-Court Debt Settlement Mechanism, Code of Conduct, Advisory Services, General Secretariat for Financial Sector and Private Debt Management.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	v
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	vi
ABSTRACT	vii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	viii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	x
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ	xi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	xiii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1. Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών	2
1.1 Συνοπτική παρουσίαση του Ν.4738/2020 για την έγκαιρη προειδοποίηση και τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών	5
1.2 Συνοπτική παρουσίαση του Ν. 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας	14
1.3 Παρουσίαση και ανάλυση στατιστικών στοιχείων πλατφόρμας εξυπηρέτησης Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών και Κώδικα Δεοντολογίας για το έτος 2024 - Συμπεράσματα.....	24
1.3.1 Στατιστικά στοιχεία υπηρεσίας myEGDIXlive για το Α' τρίμηνο 2024	28
1.3.2 Στατιστικά στοιχεία υπηρεσίας myEGDIXlive για το Β' τρίμηνο 2024	30
2. Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών σε Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Γερμανία	33
2.1 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στην Ιρλανδία	34
2.2 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στο Ηνωμένο Βασίλειο.....	36
2.3 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στη Γαλλία.....	40

2.4	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στη Γερμανία.....	42
2.5	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στην Ελλάδα.....	45
2.6	Σύγκριση Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Παροχής Συμβουλών Διαχείρισης Χρέους και Οικονομικών Συμβουλών σε Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Γαλλία και Γερμανία – Αποτελέσματα.....	49
3.	Συμπεράσματα και προτάσεις βελτίωσης για τη διαχείριση χρέους στην Ελλάδα.....	52
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	57

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Συγκριτικός πίνακας κοινών σημείων και διαφοροποιήσεων των πέντε χωρών	49
---	----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1.1: Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης	2
Εικόνα 1.2: Εξωδικαστικές Διαδικασίες Ρύθμισης Οφειλών για Φυσικά Πρόσωπα.....	2
Εικόνα 1.3: Πτωχευτική Διαδικασία για Φυσικά Πρόσωπα	3
Εικόνα 1.4: Πτωχευτική Διαδικασία για Επιχειρήσεις.....	3
Εικόνα 1.5: Πτωχευτική Διαδικασία για Φυσικά Πρόσωπα που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες	4
Εικόνα 1.6: Διαχειριστές Αφερεγγυότητας	4
Εικόνα 1.7: Εικόνα εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών Φεβρουαρίου-Ιουλίου 2024.....	24
Εικόνα 1.8: Επιτυχείς ρυθμίσεις για το διάστημα Φεβρουαρίου-Ιουλίου 2024.....	24
Εικόνα 1.9: Γεωγραφική κατανομή οφειλών	25
Εικόνα 1.10: Ποσά διαγραφής χρεών ανά φορέα.....	25
Εικόνα 1.11: Απορρίψεις οφειλετών	26
Εικόνα 1.12: Αιτίες απόρριψης οφειλετών σε πολυμερείς ρυθμίσεις.....	26
Εικόνα 1.13: Αιτίες απόρριψης οφειλετών σε διμερείς ρυθμίσεις.....	27
Εικόνα 1.14: Λόγοι μη κατάθεσης πρότασης ρύθμισης από τους χρηματοδοτικούς φορείς.....	27
Εικόνα 1.15: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού α' τριμήνου 2024 - γενική εικόνα.....	28
Εικόνα 1.16: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού α' τριμήνου 2024 - ανά παρεχόμενη υπηρεσία και τύπο εξυπηρέτησης.....	29
Εικόνα 1.17: Ικανοποίηση των πολιτών ανά χρήση υπηρεσίας	29
Εικόνα 1.18: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού β' τριμήνου 2024 - γενική εικόνα.....	30

Εικόνα 1.19: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού β' τριμήνου 2024 - ανά παρεχόμενη υπηρεσία και τύπο εξυπηρέτησης.....	31
Εικόνα 1.20: Ικανοποίηση των πολιτών ανά χρήση υπηρεσίας.....	31
Εικόνα 2.1: Στοιχεία μέτρησης επιτυχίας από το εταιρικό σχέδιο για το οικονομικό έτος 2023-2024.....	38
Εικόνα 2.2: Στοιχεία μέτρησης επιτυχίας από το εταιρικό σχέδιο για το οικονομικό έτος 2023-2024.....	38
Εικόνα 2.3: Μετρήσιμα στοιχεία για το Α' τρίμηνο του 2024	39
Εικόνα 2.4: Ο προϋπολογισμός του MaPS για το οικονομικό έτος 2023-2024.....	39
Εικόνα 2.5: Πορεία αιτήσεων επιχειρηματικής αφερεγγυότητας για το διάστημα από 2018-2023.....	43
Εικόνα 2.6: Πορεία διαδικασιών αφερεγγυότητας για λοιπούς οφειλέτες για το διάστημα από 2018-2023.....	44
Εικόνα 2.7: Μηνιαία/τριμηνιαία απεικόνιση των πραγματοποιηθέντων ραντεβού για το 2023.	47
Εικόνα 2.8: Σύνολο κρατήσεων και ραντεβού για το έτος 2023.....	47
Εικόνα 2.9: Ικανοποίηση από την παρεχόμενη υπηρεσία για το έτος 2023.	48

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΣΔΟ	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
ΤΕΙ-Η.....	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου
ΓΓΧΤΔΙΧ.....	Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
ΦΕΚ.....	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
Ν.....	Νόμος
ΕΕ.....	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΓΕΥΔ.....	Γραφείο Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών
ΚΕΥΔ	Κέντρο Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών
ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
ΕΦΚΑ.....	Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
ΟΣΕΚΑ	Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες
ΟΕΕ	Οργανισμοί Εναλλακτικών Επενδύσεων
ΠΔ.....	Προεδρικό Διάταγμα
ΔΕΚ	Διαδικασίας Επίλυσης Καθυστερήσεων
ΕΛΣΤΑΤ.....	Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία
ΦΚΑ	Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης
ΑΠΔ.....	Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης
ΔΕΚΟ	Δημοτικές Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας
ΔΥΠΑ.....	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

ΕΣΠΑ..... Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης

UNRISD Ερευνητικό Ινστιτούτο Κοινωνικής Ανάπτυξης Ηνωμένων Εθνών

MABS..... Money Advice and Budgeting System

DRN..... Debt Relief Notice

CIB Citizens Information Board

FinCap Financial Capability

MAPS Money Advice and Pensions Service

MAS Money Advice Service

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με το πρώτο βιβλίο του νόμου 4738/2020 αναλύοντας τα εργαλεία ρύθμισης οφειλών της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΓΓΧΤΔΙΧ), τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών και την έγκαιρη Προειδοποίηση και θα ακολουθήσει ανάλυση και σύγκριση με τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Θα παρουσιαστεί σύγκριση στον τρόπο παροχής συμβουλών διαχείρισης χρέους και παροχής οικονομικών συμβουλών σε δανειολήπτες για τις χώρες Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία και την Ελλάδα.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται συνοπτικά ο νόμος 4738/2020 και πιο συγκεκριμένα το πρώτο βιβλίο αυτού στο οποίο και αναλύεται ο Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών και η Έγκαιρη Προειδοποίηση. Επίσης αναφέρεται συνοπτικά και ο Κώδικας Δεοντολογίας και ακολουθεί σύγκριση των δύο εργαλείων εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών αλλά και η εξαγωγή συμπερασμάτων.

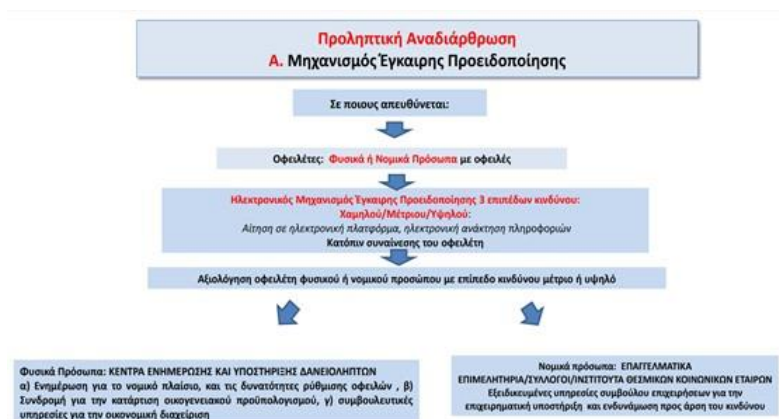
Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι συμβουλευτικές υπηρεσίες δανειοληπτών σε Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία και την Ελλάδα. Ακολουθεί σύγκριση τους και εξαγωγή συμπερασμάτων.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθενται τα αποτελέσματα και οι προτάσεις βελτίωσης των εργαλείων ρύθμισης οφειλών στην Ελλάδα.

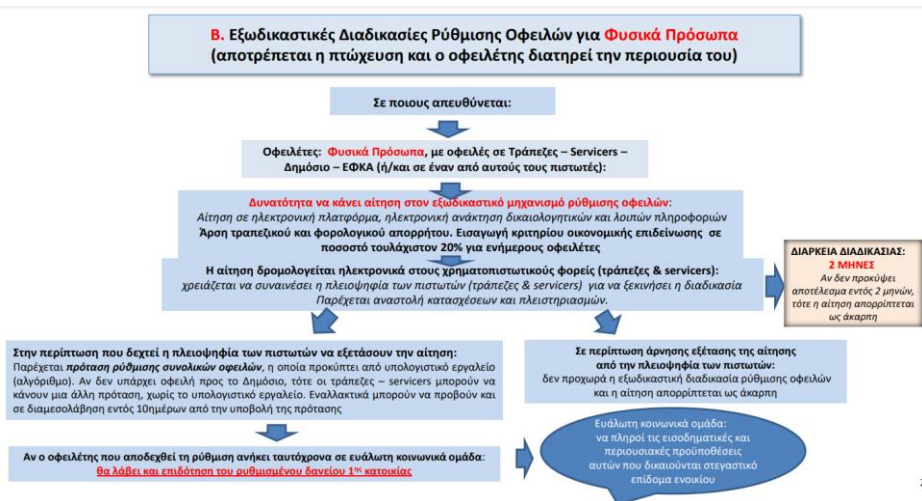
1. Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών

Ο νόμος 4738/2020 (ΦΕΚ 207 Α/27-10-2020, Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις) είναι διαρθρωμένος σε πέντε Βιβλία:

- Βιβλίο Πρώτο με τίτλο «Πρόληψη της Αφερεγγυότητας» στο οποίο εισάγεται μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης οφειλετών για να αποτρέπει συνθήκες αφερεγγυότητας των οφειλετών καθώς επίσης και ο εξωδικαστικός μηχανισμός αντιμετώπισης των οφειλών για φυσικά και νομικά πρόσωπα και εκσυγχρονίζεται ο θεσμός της εξυγίανσης επιχειρήσεων (άρθρα 1-4, άρθρα 5-30 του Ν.4738/20).

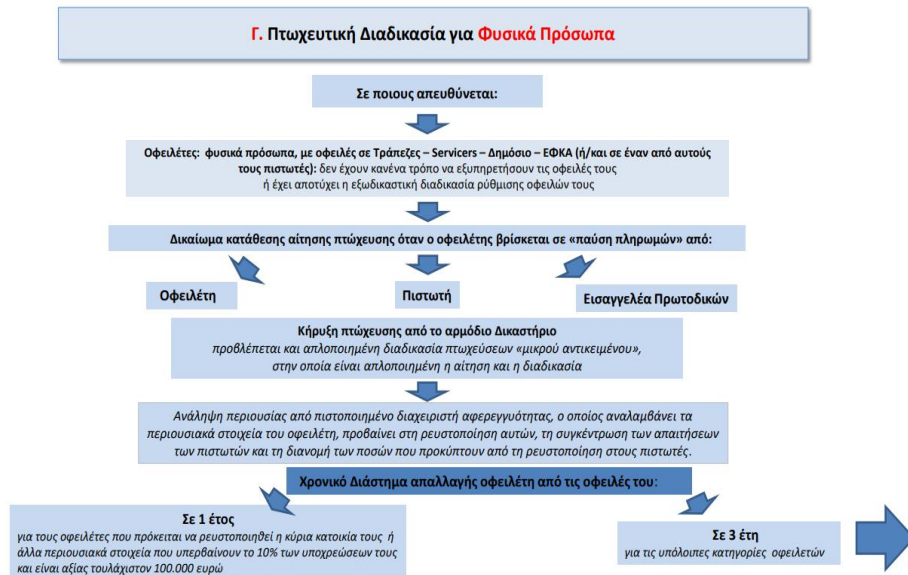

Εικόνα 1.1: Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης (Πηγή: keyd.gov.gr, 2021: σελ. 5)

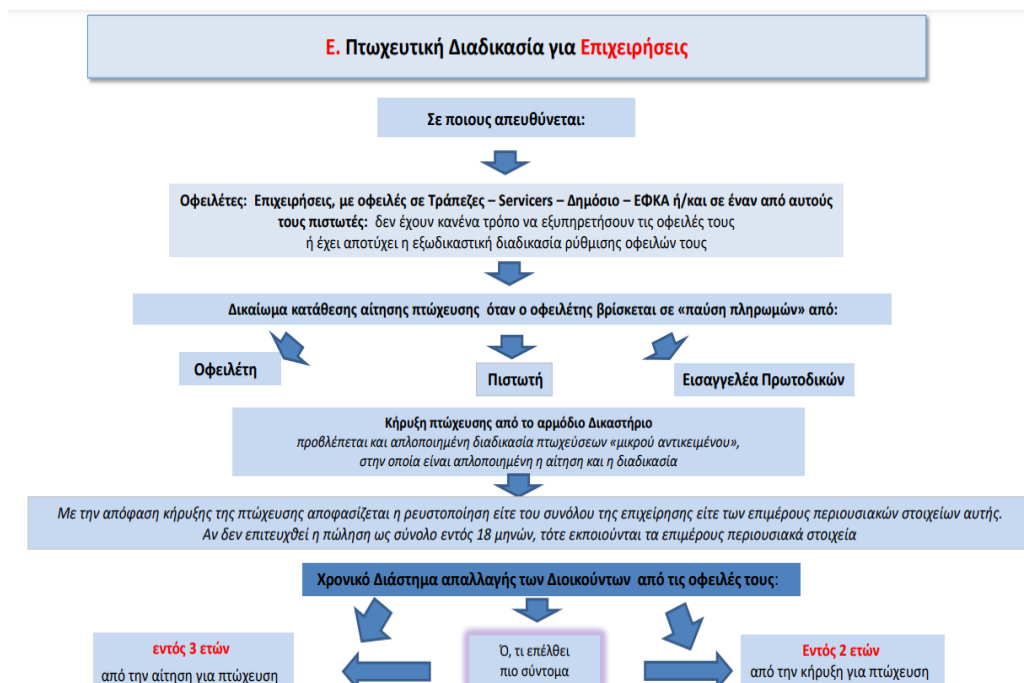

Εικόνα 1.2: Εξωδικαστικές Διαδικασίες Ρύθμισης Οφειλών για Φυσικά Πρόσωπα (Πηγή: keyd.gov.gr, 2021: σελ. 6)

- Βιβλίο Δεύτερο με τίτλο «Πτώχευση» με το οποίο αντιμετωπίζεται η πτώχευση των φυσικών και νομικών προσώπων, με βελτίωση του υπάρχοντος πλαισίου και πρόβλεψη απαλλαγής των οφειλετών από τις οφειλές τους.

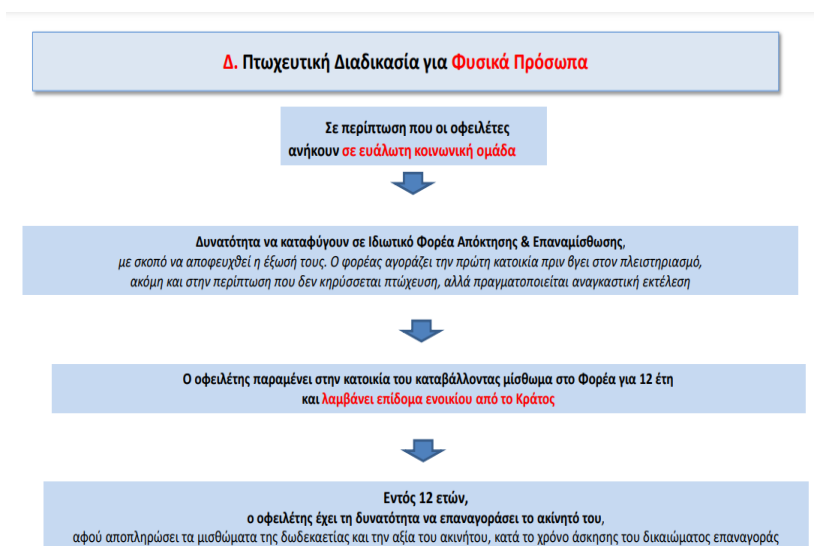

Εικόνα 1.3: Πτωχευτική Διαδικασία για Φυσικά Πρόσωπα (Πηγή: keyd.gov.gr, 2021: σελ. 13)

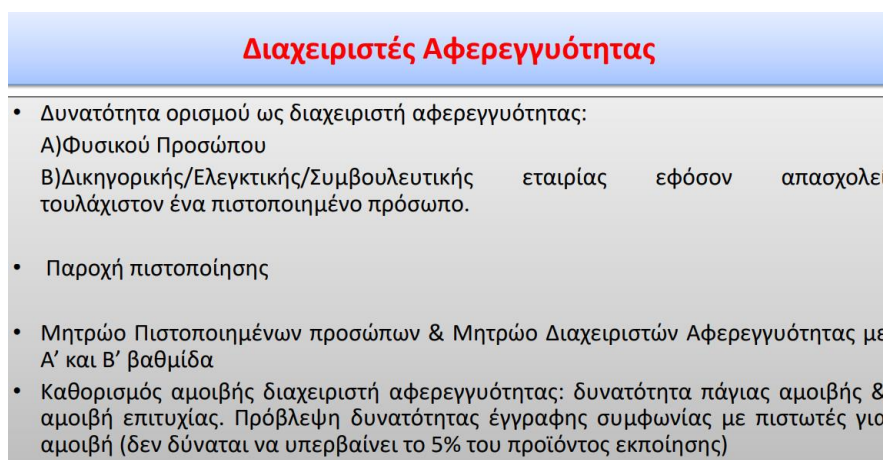
Εικόνα 1.4: Πτωχευτική Διαδικασία για Επιχειρήσεις (Πηγή: keyd.gov.gr, 2021: σελ. 15)

- Βιβλίο Τρίτο με τίτλο «Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και Ρήτρες Παρακολούθησης - Ευάλωτοι Οφειλέτες» προβλέπεται η θέσπιση ηλεκτρονικών μέσων και διαδικασιών για τη βελτίωση και απλούστευση των διαδικασιών που θεσπίζονται με το νόμο. Επίσης, θεσπίζονται μηχανισμοί για την προστασία των ευάλωτων οφειλετών, τόσο στο επίπεδο της πρόληψης όσο και στο επίπεδο της ρευστοποίησης της πρώτης κατοικίας.

Εικόνα 1.5: Πτωχευτική Διαδικασία για Φυσικά Πρόσωπα που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (Πηγή: keyd.gov.gr, 2021: σελ. 14)

- Βιβλίο Τέταρτο με τίτλο «Διαχειριστές Αφερεγγυότητας» όπου επέρχεται βελτίωση και συμπλήρωση των ρυθμίσεων που διέπουν τους διαχειριστές αφερεγγυότητας, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες συλλογικής ικανοποίησης.

Εικόνα 1.6: Διαχειριστές Αφερεγγυότητας (Πηγή: keyd.gov.gr, 2021, σελ. 17)

- Και τέλος Βιβλίο Πέμπτο με τίτλο «Κοινές, Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις» όπου θεσπίζονται οι απαραίτητες κοινές διατάξεις για το σύνολο των βιβλίων, καθώς και οι τελικές οι μεταβατικές διατάξεις.

Ο Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών αποτελεί μια λύση για ιδιώτες, επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες, καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δεν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό αλλά ασκούν οικονομική δραστηριότητα, για τη συνολική ρύθμιση των οφειλών τους προς τους Φορείς Δημοσίου, τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης και τους Χρηματοδοτικούς Φορείς.

Μέσω του Μηχανισμού οι οφειλέτες έχουν τη δυνατότητα να ρυθμίσουν το σύνολο των χρεών τους, εξασφαλίζοντας μία αυτοματοποιημένη λύση και αποφεύγοντας τις δικαστικές διαδικασίες οι οποίες είναι συνήθως χρονοβόρες και δαπανηρές.

Θεσμοθετήθηκε το 2020 με το νόμο 4738/2020 και τα άρθρα 5-31 που αφορούν τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών και τη δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας εξυπηρέτησης πολιτών.

1.1 Συνοπτική παρουσίαση του Ν.4738/2020 για την έγκαιρη προειδοποίηση και τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών

Ο νόμος 4738/2020 με τίτλο «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» εφαρμόζεται σε εναρμόνιση με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/1023 περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και περί μέτρων βελτίωσης των διαδικασιών αυτών, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (Οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα).

Ο βασικός σκοπός των διατάξεων του νόμου 4738/2020 είναι η θέσπιση διαδικασίας πρόσβασης οφειλετών σε σαφή και διαφανή εργαλεία έγκαιρης προειδοποίησης, τα οποία μπορούν να εντοπίζουν περιστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε

αφερεγγυότητα, καθώς και να επισημαίνουν στον οφειλέτη την ανάγκη άμεσης αντίδρασης (άρθρο 1, Ν.4738/2020).

Σε αυτά τα εργαλεία έγκαιρης προειδοποίησης περιλαμβάνονται ηλεκτρονικοί μηχανισμοί ειδοποίησης του οφειλέτη, καθώς και συμβουλευτικές υπηρεσίες παρεχόμενες από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Δανειοληπτών και τους Επαγγελματικούς Φορείς, όπως τα Επιμελητήρια, οι Επαγγελματικοί Σύλλογοι και τα Ινστιτούτα Θεσμικών Κοινωνικών Εταίρων (παρ. 2, άρθρου 1, Ν.4738/2020).

Με το νόμο 4738/2020 εισάγεται ηλεκτρονικός μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης οφειλετών τριών (3) επιπέδων κινδύνου αφερεγγυότητας, χαμηλού μέτριου υψηλού, για φυσικά και νομικά πρόσωπα, ο οποίος εποπτεύεται από τη ΓΓΧΤΔΙΧ και υλοποιείται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του άρθρου 29 του νόμου 4738/2020, έπειτα από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου (παρ. 1, άρθρου 2, Ν.4738/2020).

Η υλοποίηση της πλατφόρμας Έγκαιρης Προειδοποίησης βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και έχει επαναπροκηρυχθεί από τη ΓΓΧΤΔΙΧ τον Ιούνιο του 2024 (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, 2024, σελ. 1).

Η αίτηση υπαγωγής (gov.gr, 2022) παρέχει άδεια από τον ενδιαφερόμενο προς την εποπτεύουσα αρχή για την αναζήτηση, την πρόσβαση, τη συλλογή, την επεξεργασία και τη διασταύρωση δεδομένων που τον αφορούν, προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο του κινδύνου αφερεγγυότητας, να κατατάξει τον ενδιαφερόμενο, καθώς και να αποτυπώσει απόψεις και προτάσεις για την αντιμετώπιση του κινδύνου (παρ. 2, άρθρου 2, Ν.4738/2020).

Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας, κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο δεν αποκτά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα ή από ελεύθερο επάγγελμα, και κατατάχθηκε σε επίπεδο κινδύνου μέτριο ή υψηλό, μπορεί να απευθυνθεί στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Δανειοληπτών (Κ.Ε.Υ.Δ.) ή στο Γραφείο Εξυπηρέτησης Δανειοληπτών (Γ.Ε.Υ.Δ.) της περιφέρειας της μόνιμης κατοικίας του, προκειμένου να λάβει δωρεάν εξειδικευμένες υπηρεσίες που αφορούν:

α. ενημέρωση για το νομικό πλαίσιο και τους γενικούς όρους των δανειακών συμβάσεων και των συμφωνιών ρύθμισης οφειλών σε σχέση με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του δανειολήπτη,

β. συνδρομή για την κατανόηση προταθέντων όρων δανειακών συμφωνιών ρύθμισης οφειλών λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες αποπληρωμής και τις ιδιαίτερες ατομικές του ιδιότητες,

γ. συνδρομή αναφορικά με την κατάρτιση οικογενειακού προϋπολογισμού, με σκοπό ιδίως την τήρηση ρυθμίσεων αποπληρωμής οφειλών,

δ. εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες που αφορούν στην οικονομική διαχείριση του νοικοκυριού του.

Πριν την έναρξη της ανωτέρω περιγραφόμενης διαδικασίας παρέχεται ηλεκτρονικά από τον ενδιαφερόμενο άδεια προς το Κ.Ε.Υ.Δ. ή το Γ.Ε.Υ.Δ. για αναζήτηση, πρόσβαση, συλλογή, επεξεργασία και διασταύρωση δεδομένων που τον αφορούν, καθώς και για την ανάκτηση και επεξεργασία των δεδομένων της ηλεκτρονικής πλατφόρμας (άρθρο 3, Ν.4738/2020).

Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα από ελεύθερο επάγγελμα ή από επιχειρηματική δραστηριότητα και κατατάχθηκε σε επίπεδο κινδύνου μέτριο ή υψηλό, μπορεί να απευθυνθεί στο οικείο Επαγγελματικό Επιμελητήριο ή Επαγγελματικό Σύλλογο ή Ινστιτούτο Θεσμικών Κοινωνικών Εταίρων προκειμένου να λάβει δωρεάν εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβούλου επιχειρήσεων, που στόχο έχουν την επιχειρηματική υποστήριξη, καθοδήγηση, εμπύχωση και ενδυνάμωση της επιχειρηματικής σκέψης και κουλτούρας του ενδιαφερόμενου.

Πριν την έναρξη της διαδικασίας παρέχεται από τον ενδιαφερόμενο έγγραφη άδεια προς τον οικείο επαγγελματικό φορέα για την αναζήτηση, την πρόσβαση, τη συλλογή, την επεξεργασία και τη διασταύρωση δεδομένων που τον αφορούν, καθώς και για την ανάκτηση και την επεξεργασία των δεδομένων της ηλεκτρονικής πλατφόρμας (άρθρο 4, Ν.4738/2020).

Ειδικά για τους ευάλωτους οφειλέτες, δηλαδή όσους πληρούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, σύμφωνα με τη μέχρι σήμερα ισχύουσα υπουργική απόφαση

71670/2021 (ΦΕΚ Β 4500/29.09.2021) για τον καθορισμό των όρων και προϋποθέσεων του Επιδόματος Στέγασης.

Το νέο πλαίσιο ορίζει ως αυτόματη και υποχρεωτική την αποδοχή από τράπεζες και Δημόσιο της πρότασης αναδιάρθρωσης του χρέους τους εφόσον έχει εκδοθεί η Βεβαίωση Ευάλωτου Οφειλέτη (gov.gr, 2024). Με το άρθρο 66 του Ν.5072/2023 (Α 198) στο πλαίσιο βελτίωσης του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών και επί τω τέλει της ενίσχυσης της προστασίας των ευάλωτων οφειλών, στο α. 14 του ν. 4738/2020 προστέθηκε παράγραφος 3, η οποία ορίζει τα εξής: *«Για οφειλέτες που πληρούν τα κριτήρια του ευάλωτου, σύμφωνα με την περ. α) του άρθρου 217 και έχουν εκδώσει βεβαίωση ευάλωτου οφειλέτη, σύμφωνα με την περ. β) του ίδιου άρθρου, τεκμαίρεται η συναίνεση του συνόλου των πιστωτών, επί της παραγόμενης αντιπρότασης πιστωτών, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2Α του άρθρου 71, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών φορέων, του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Στην περίπτωση αυτή, η πρόταση ρύθμισης που προκύπτει στη βάση της αντιπρότασης πιστωτών προσφέρεται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας στον οφειλέτη εντός της προθεσμίας του άρθρου 16 και ο οφειλέτης δύναται να την αποδεχθεί ή να την απορρίψει. Σε περίπτωση αποδοχής, υπογράφεται η αυτομάτως παραγόμενη σύμβαση αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 14».*

Ο ευάλωτος δανειολήπτης διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει την πρόταση ενώ οι χρηματοδοτικοί φορείς σε περίπτωση διαφωνίας θα πρέπει να προσφεύγουν δικαστικά (αναλαμβάνοντας και το κόστος της διαδικασίας) για να αμφισβητήσουν την πρόταση, εάν διαθέτουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο ευάλωτος δεν είναι πραγματικά ευάλωτος.

Επιπλέον με την υπ' αριθμ. 106723 ΕΞ 2024/ ΦΕΚ 4337/24-07-2024/Β' με τίτλο *«Καθορισμός κριτηρίων χαρακτηρισμού ως «ευάλωτων» ατόμων με ειδικές ανάγκες βάσει ποσοστού αναπηρίας, καθώς και εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων προκειμένου για την ένταξή τους στις πρόνοιες του ν. 4738/2020 για τους ευάλωτους οφειλέτες βάσει της παρ. 3 του άρθρου 14 καθώς και του Μέρους Δευτέρου του Βιβλίου Τρίτου ν. 4738/2020»*, θεσπίστηκε ο καθορισμός των κριτηρίων χαρακτηρισμού ως ευάλωτων ατόμων με ειδικές ανάγκες βάσει ποσοστού αναπηρίας, καθώς και εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων προκειμένου για την ένταξή τους στις πρόνοιες του ν. 4738/2020 για τους ευάλωτους οφειλέτες βάσει της παρ. 3 του άρθρου

14 καθώς και του Μέρους Δευτέρου του Βιβλίου Τρίτου ν. 4738/2020. Βασική προϋπόθεση είναι το πρόσωπο με ειδικές ανάγκες να κατέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, το οποίο θα μπορεί να αιτηθεί ρύθμιση των χρεών του με τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό και να ισχύει και για αυτό, ότι ορίζει η ισχύουσα για τους ευάλωτους οφειλέτες νομοθεσία.

Τα οφέλη από την ένταξη στον Μηχανισμό είναι τα ακόλουθα:

- Αναστολή των μέτρων ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη εφόσον τηρείται η ρύθμιση.
- Δυνατότητα διαγραφής βασικής οφειλής, τόκων, προστίμων & προσσαυξήσεων.
- Έκδοση αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας.
- Έως 240 δόσεις για αποπληρωμή οφειλών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης και έως 420 δόσεις προς χρηματοπιστωτικούς φορείς.
- Μερική διαγραφή χρέους ενώ αποφεύγεται η προσφυγή σε δικαστικές λύσεις.
- Ρύθμιση των δανείων που έχουν εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Στον εξωδικαστικό μηχανισμό δύναται να ενταχθούν όλοι οι οφειλέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) με ποσό οφειλών που υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ για ληξιπρόθεσμες, ενήμερες ή εξυπηρετούμενες οφειλές, εφόσον αποδεικνύεται επιδείνωση της οικονομικής κατάστασής τους κατά ποσοστό τουλάχιστον 20% (άρθρο 7 Ν.4738/20 & άρθρο 39 Ν. 5024/23).

Επίσης, στη ρύθμιση μπορούν να περιληφθούν οφειλές προς το Δημόσιο και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος επιχειρήσεων που είναι σε λειτουργία, σε λύση ή εκκαθάριση ή έχουν παύσει να υφίστανται. Με την τροποποίηση της περίπτωσης γ, παραγράφου 3 του άρθρου 7 του Ν. 4738/2020 ορίστηκε ότι «το πρόσωπο της παρ. 1 έχει τεθεί σε λύση ή εκκαθάριση. Οι οφειλές προς το Δημόσιο και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος νομικού προσώπου της παρούσας ή νομικού προσώπου που έχει παύσει να υφίσταται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, δύναται να ρυθμιστούν με αίτηση τρίτου προσώπου, που έχει κατά νόμο εις

ολόκληρον ευθύνη με το νομικό πρόσωπο για τις βεβαιωμένες σε βάρος του οφειλές, εφόσον ο αιτών δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου.

Κατά παρέκκλιση της υποπερ. 2 της περ. α) του άρθρου 22, μετά την απώλεια της ρύθμισης της παρούσας, επιτρέπεται νέα ρύθμιση των ίδιων οφειλών, εφόσον η αίτηση υποβάλλεται από τρίτο πρόσωπο που έχει κατά νόμο εις ολόκληρον ευθύνη γι' αυτές και δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ρυθμίζονται τεχνικά και άλλα θέματα για την απεικόνιση στην πλατφόρμα του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών των οφειλών του νομικού προσώπου σε αίτηση συνυπεύθυνων προσώπων».

Ο εξωδικαστικός μηχανισμός αποσκοπεί να παρέχει στους συμμετέχοντες πιστωτές λειτουργικό περιβάλλον διαμόρφωσης προτάσεων ρύθμισης των οφειλών του οφειλέτη και αποφυγής του κινδύνου αφερεγγυότητάς του, έπειτα από αίτηση του οφειλέτη ή έπειτα από δική τους πρωτοβουλία.

Σε αυτή τη διαδικασία οι χρηματοδοτικοί φορείς διατηρούν διακριτική ευχέρεια ως προς την υποβολή πρότασης ρύθμισης οφειλών και ως προς το περιεχόμενό της και δεν υποχρεούνται να υποβάλουν προτάσεις σε όλες τις περιπτώσεις που τους απευθύνεται αίτηση.

Προϋπόθεση για την παραγωγή αποτελέσματος ως προς το σύνολο των χρηματοδοτικών φορέων, είναι η πλειοψηφία των χρηματοδοτικών φορέων να αποδέχεται την αίτηση και συναινεί στη διατύπωση συγκεκριμένης πρότασης ρύθμισης οφειλών. Σε αντίθετη περίπτωση η αίτηση οδηγείται σε διμερή ρύθμιση μόνο των οφειλών των Φορέων του Δημόσιου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΑΔΕ και ΕΦΚΑ).

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα μπορεί να υποβάλει αίτηση για εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών εκτός των ακόλουθων περιπτώσεων:

α) οι πάροχοι επενδυτικών υπηρεσιών και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών παρόχων επενδυτικών υπηρεσιών που λειτουργούν στην Ελλάδα,

β) οι Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ) και οι Οργανισμοί Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΟΕΕ), καθώς και οι διαχειριστές τους,

γ) τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, καθώς και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα,

δ) οι ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις.

ε) το σύνολο των οφειλών του προσώπου σε χρηματοδοτικούς φορείς, στο Δημόσιο και στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης δεν υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά πιστωτή και ανά φορέα δημοσίου.

ζ) έχει υποβληθεί αίτηση ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου για την επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης ή για την κήρυξή του σε πτώχευση ή για υπαγωγή στη διαδικασία του ν. 3588/2007 (Α' 153) ή του ν. 3869/2010 (Α' 130) ή του ν. 4605/2019 (Α' 52) ή του ν. 4469/2017 (Α' 62), εκτός εάν έχει υπάρξει έγκυρη παραίτησή του από τις εν λόγω διαδικασίες, μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για υπαγωγή στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών,

η) το νομικό πρόσωπο έχει τεθεί σε λύση ή εκκαθάριση, εξαιρούμενων των οφειλών προς το Δημόσιο και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος νομικού προσώπου που έχει παύσει να υφίσταται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

θ) έχει εκδοθεί οριστική απόφαση υπαγωγής στη διαδικασία του ν. 3588/2007 (Α' 153) ή του ν. 3869/2010 (Α' 130) ή του ν. 4605/2019 (Α' 52) ή του ν. 4469/2017 (Α' 62), ή στη διαδικασία του άρθρου 68 του ν. 4307/2015, ή έχει συζητηθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου η αίτηση υπαγωγής του στις παραπάνω διαδικασίες και εκκρεμεί η έκδοση δικαστικής απόφασης ή δεν έχουν παρέλθει δεκαπέντε (15) τουλάχιστον μήνες από την απόφαση υπαγωγής (δώδεκα (12) μήνες για την αίτηση στο του ν. 4469/2017) από την με οποιοδήποτε τρόπο ολοκλήρωση διαδικασίας.

ια) οιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, καθώς και κάθε πρόσωπο εντεταλμένο στη διαχείριση νομικού προσώπου από τον νόμο ή από ιδιωτική βούληση ή με δικαστική απόφαση, και ιδίως αυτό που φέρει την ιδιότητα του προέδρου ή του διευθύνοντος συμβούλου ή του διαχειριστή ή του εταίρου, έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για ένα από τα ακόλουθα αδικήματα:

ι) φοροδιαφυγή,

ii) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, υπεξαίρεση, εκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία, δωροληψία, λαθρεμπορία, καταδολίευση δανειστών, χρεοκοπία, ή απάτη, σε βαθμό κακουργήματος. Στην περίπτωση της απάτης, αν ο παθών είναι το Δημόσιο ή Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης, αρκεί η καταδίκη σε βαθμό πλημμελήματος,

ιβ) ειδικά επί νομικών προσώπων, η ποινική καταδίκη των προσώπων πρέπει να αφορά αξιόποινη πράξη που τελέστηκε στο πλαίσιο της δραστηριότητας του νομικού προσώπου που αιτείται την ένταξή του στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών,

κ) ο οφειλέτης, ο οποίος έχει εξυπηρετούμενες ή ενήμερες οφειλές προς το σύνολο των πιστωτών του, δεν επικαλείται γεγονότα από τα οποία να προκύπτει η επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης σε ποσοστό είκοσι τουλάχιστον τοις εκατό (20%). Η επιδείνωση της παρούσας μπορεί να οφείλεται είτε στη μείωση των εισοδημάτων του είτε στην αύξηση των δαπανών του (παρ.2, άρθρο 7, Ν.4738/20)

Η αίτηση για την εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών υποβάλλεται από τον οφειλέτη ηλεκτρονικά στην ΓΓΧΤΔΙΧ με τη χρήση της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Εξωδικαστικής Ρύθμισης Οφειλών (<https://www.gov.gr/ipiresies/periouisia-kai-phorologia/diakheirise-opheilon/bebaiose-eualotou-opheilete>).

Τα δεδομένα του οφειλέτη τηρούνται στη βάση δεδομένων της ΓΓΧΤΔΙΧ για τρία (3) χρόνια από τη λήξη της εκτέλεσης της σύμβασης αναδιάρθρωσης. Αν η αίτηση του οφειλέτη δεν καταλήξει σε σύμβαση αναδιάρθρωσης, τα δεδομένα του διαγράφονται από το ηλεκτρονικό αρχείο της τρία (3) χρόνια μετά την υποβολή τους.

Η αίτηση μπορεί να εκκινήσει είτε από τον οφειλέτη-δανειολήπτη , είτε από το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, είτε από τους χρηματοδοτικούς φορείς κοινοποιώντας στον οφειλέτη με ηλεκτρονική επιστολή ή με δικαστικό επιμελητή ή με συστημένη επιστολή ή με ισοδύναμο τύπου ταχυδρομική επιστολή ή αυτοπρόσωπη παράδοση, εφόσον διασφαλίζονται με ισοδύναμο τρόπο η επιβεβαίωση αποστολής, παραλαβής και εμπιστευτικότητας. Η πρόσκληση αυτή για την εξωδικαστική αναδιάρθρωση των οφειλών θέτει προθεσμία για την υποβολή της έως 45 ημερολογιακές ημέρες (παρ. 1,2, άρθρο 8Ν.4738/20).

Από την οριστική υποβολή της αίτησης και μέχρι την με οποιονδήποτε τρόπο περάτωση της διαδικασίας αναστέλλεται η λήψη αναγκαστικών μέτρων και η συνέχιση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης επί απαιτήσεων, κινητών και ακινήτων κατά του οφειλέτη, καθώς και η ποινική δίωξη για τα αδικήματα του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43) και του άρθρου 1 του α.ν. 86/1967 (Α' 136) αναφορικά με τις οφειλές των οποίων ζητείται η ρύθμιση (άρθρο 18,19 Ν.4738/20).

Εάν συντρέξει περίπτωση αναστολής της προθεσμίας για το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου, σύμφωνα με το άρθρο 16, το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν συνυπολογίζεται στην αναστολή (παρ.2, άρθρο 147, Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Α'182,Π.Δ. 503/185).

Η αναστολή της παρούσας δεν καταλαμβάνει την διενέργεια πλειστηριασμού, ο οποίος έχει προγραμματισθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της αίτησης από τον οφειλέτη, καθώς και οποιαδήποτε διαδικαστική ενέργεια προπαρασκευαστική της διενέργειας πλειστηριασμού από ενέγγυο πιστωτή συμπεριλαμβανομένης και της κατάσχεσης (άρθρο 18 Ν.4738/20).

Η αναστολή παύει με την τυχόν κοινοποίηση προς τον οφειλέτη της απόφασης μη υποβολής πρότασης συμφωνίας αναδιάρθρωσης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπον απόρριψη της αίτησης.

Με την επίτευξη σύμβασης αναδιάρθρωσης δεν επιτρέπεται σε καταλαμβανόμενο πιστωτή, η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης και αναστέλλονται αυτοδικαίως τα μέτρα, εκκρεμή ή μη, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για την ικανοποίηση απαιτήσεως που ρυθμίσθηκε με τη σύμβαση αναδιάρθρωσης για όλη τη διάρκειά της με την προϋπόθεση ότι θα τηρεί εξολοκλήρου τη ρύθμιση στο σύνολό της.

Η θέση σε ισχύ σύμβασης αναδιάρθρωσης οφειλών στην οποία τεκμαίρεται η συναίνεση του Δημοσίου ή Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης και παράγει αποτελέσματα ως προς το Δημόσιο ή Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης. Συμμετοχή του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης σε σύμβαση αναδιάρθρωσης συνεπάγεται την αυτοδίκαιη κατάργηση προηγούμενων ρυθμίσεων για τις οφειλές που υπάγονται στη σύμβαση αναδιάρθρωσης (άρθρο 21,22, Ν. 4738/2020).

Στην περίπτωση που ο οφειλέτης καταστεί υπερήμερος ως προς καταβολές της σύμβασης αναδιάρθρωσης, με συνέπεια το συνολικό ύψος του ποσού σε καθυστέρηση να υπερβαίνει αθροιστικά είτε την αξία τριών (3) δόσεων είτε την αξία τουλάχιστον του τρία τοις εκατό (3%) του συνολικά οφειλόμενου ποσού σύμφωνα με την επιτευχθείσα ρύθμιση, οποιοσδήποτε καταλαμβανόμενος πιστωτής δύναται να καταγγείλει τη σύμβαση αναδιάρθρωσης.

Η καταγγελία αυτή συνεπάγεται την απώλεια της ρύθμισης ως προς τον πιστωτή αυτόν και την αναβίωση των απαιτήσεων του πιστωτή αυτού στο ύψος που είχαν πριν την σύμβαση αναδιάρθρωσης, αφαιρούμενων ποσών που τυχόν καταβλήθηκαν στο πλαίσιο της ρύθμισης, ενώ τις καθιστούν ληξιπρόθεσμες και άμεσα απαιτητές (άρθρο 27, Ν.4738/20).

1.2 Συνοπτική παρουσίαση του Ν. 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας

Το επόμενο θεσμοθετημένο εργαλείο εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών που θα παρουσιάσουμε είναι η απόφαση με αριθμό Αρ. Απόφ. 392/31.5.21, ΦΕΚ 2411/Β/7.6.21 με τίτλο «*Αναθεώρηση του Κώδικα Δεοντολογίας του ν. 4224/2013 - Κατάργηση της υπ' αρ. 195/1/29.7.2016 απόφασης της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (Β' 2376)*».

Με τον αναθεωρημένο Κώδικα Δεοντολογίας δύναται να ρυθμιστούν οι οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς εκτός των ακόλουθων περιπτώσεων:

α) Απαιτήσεις από συμβάσεις που έχουν ήδη καταγγελθεί πριν από την 1.1.2015.

β) Απαιτήσεις έναντι δανειολήπτη που δεν υπερβαίνουν κανένα από τα κατωτέρω υπό στοιχεία (αα) και (ββ) όρια:

(αα) το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ, στην περίπτωση απαιτήσεων έναντι δανειοληπτών φυσικών προσώπων, υπολογιζόμενο ως το άθροισμα των οφειλών του δανειολήπτη προς τον δικαιούχο της απαίτησης ή

(ββ) το ποσό των πέντε χιλιάδων 5.000 ευρώ, σε περιπτώσεις δανειοληπτών νομικών προσώπων πολύ μικρών επιχειρήσεων, υπολογιζόμενο ως το άθροισμα των οφειλών του δανειολήπτη προς τον δικαιούχο της απαίτησης.

γ) Απαιτήσεις έναντι νομικών προσώπων που δεν αποτελούν «πολύ μικρές επιχειρήσεις». Ως «Πολύ μικρή επιχείρηση» νοείται η επιχείρηση-νομικό πρόσωπο, της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών κατά τα τελευταία τρία φορολογικά έτη δεν υπερέβη κατά μέσο όρο το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ € 1.000.000 (πηγή: Κεφάλαιο πρώτο, ενότητα Γ1/ αποφ.392/ΦΕΚ 2411/Β/07-06-2021).

Καθώς επίσης και στις ακόλουθες περιπτώσεις όπου:

(α) Όταν ο δανειολήπτης έχει υποβάλει αίτηση για εξωδικαστική ρύθμιση οφειλής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4738/2020 ή όταν το ίδρυμα έχει κοινοποιήσει στον οφειλέτη πρόσκληση για εξωδικαστική αναδιάρθρωση οφειλής σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4738/2020 και για το χρονικό διάστημα έως την για οποιοδήποτε λόγο περάτωση της διαδικασίας ως άκαρπης.

(β) Όταν έχει υπογραφεί σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών, η οποία δεν τελεί υπό την αίρεση συναίνεσης του Δημοσίου ή Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, και το ίδρυμα είναι καταλαμβανόμενος πιστωτής ή παράγονται για το ίδρυμα αποτελέσματα δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4738/2020.

(γ) Όταν ο δανειολήπτης ή το ίδρυμα ή άλλος πιστωτής έχει υποβάλει αίτηση για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης του δανειολήπτη και εφόσον επικυρωθεί ή συναφθεί σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 4738/2020 ή την παρ. 5 του άρθρου 103 του ν. 3588/2007, ως η παρ. 1.α) του άρθρου 265 του ν. 4738/2020 ορίζει, και είναι δεσμευτική για το ίδρυμα.

(δ) Όταν ο δανειολήπτης ή το ίδρυμα ή άλλος πιστωτής έχει υποβάλει αίτηση για κήρυξη του δανειολήπτη σε πτώχευση και για το χρονικό διάστημα έως την τυχόν απόρριψή της.

(ε) Όταν ο δανειολήπτης έχει υποβάλει αίτηση για υπαγωγή σε διαδικασία του ν. 3588/2007 ή του ν. 3869/2010 ή του ν. 4605/2019 ή του ν. 4469/2017, η οποία εκκρεμεί, ή εκκρεμεί η έκδοση δικαστικής απόφασης ή η ίδια η διαδικασία, ή όταν ο

οφειλέτης έχει υπαχθεί στη διαδικασία του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, η οποία εκκρεμεί.

(στ) Όταν συντρέχει η περ. ε) της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 4738/2020.

(ζ) Όταν ο δανειολήπτης-νομικό πρόσωπο έχει τεθεί σε εκκαθάριση.

(η) Απαιτήσεις έναντι δανειολήπτη, κατά του οποίου τρίτοι πιστωτές έχουν κινήσει δικαστικές ενέργειες για την εξασφάλιση προς αυτούς χρεών (πηγή: Κεφάλαιο πρώτο, ενότητα Γ2/ αποφ.392/ΦΕΚ 2411/Β/07-06-2021).

Η διαδικασία αίτησης ρύθμισης οφειλών μέσω του Κώδικα Δεοντολογίας δύναται να εκκινήσει είτε από τον οφειλέτη, είτε από το εκάστοτε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με την υποχρέωση να κοινοποιήσει με «γραφτή επικοινωνία» στην τελευταία γνωστή σε αυτό διεύθυνση του δανειολήπτη (ταχυδρομική ή ηλεκτρονική).

Σε περίπτωση αποστολής μέσω έγχαρτης επιστολής και εφόσον ο δανειολήπτης αρνηθεί να την παραλάβει ή απουσιάζει, κατά την ημέρα επίδοσης, η παραλαβή της τεκμαίρεται κατά την ημερομηνία της αποδεδειγμένης επιστροφής της μη παραληφθείσας ειδοποίησης στον αποστολέα.

Ομοίως, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα οφείλει να παραλαμβάνει από τον δανειολήπτη τα υποχρεωτικώς προβλεπόμενα από τον παρόντα Κώδικα έγγραφα και στοιχεία με αφετηρία των προθεσμιών που συναρτώνται με τη διατήρηση του χαρακτηρισμού δανειολήπτη ως «συνεργάσιμου» είναι η εκάστοτε ημερομηνία παραλαβής εκ μέρους του της κλήσεώς του από το ίδρυμα για παροχή στοιχείων (πηγή: Κεφάλαιο δεύτερο, ενότητες Α1,Α2,Α3/ αποφ.392/ΦΕΚ 2411/Β/07-06-2021).

Και σε αυτή την πλατφόρμα τα βήματα δημιουργίας αίτησης για τον δανειολήπτη είναι απλοποιημένα. Πιο συγκεκριμένα ακολουθώντας τις οδηγίες που βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα της ΓΓΧΤΔΙΧ (2023):

- Πραγματοποιείται είσοδος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Κώδικα Δεοντολογίας και δημιουργία αίτησης (με χρήση κωδικών taxisnet) προς έναν μόνο χρηματοδοτικό φορέα ανά αίτηση μεταβαίνοντας στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.gov.gr/ipiresies/periouisia-kai-phorologia/diakheirise-opheilon/kodikas-deontologias> .

- Πραγματοποιείται άρση τραπεζικού απορρήτου.
- Πραγματοποιείται άντληση δεδομένων και συμπλήρωση στοιχείων που δεν υπάρχουν ήδη ηλεκτρονικά καταχωρημένα.
- Γίνεται οριστική υποβολή της αίτησης.
- Ακολουθεί η αξιολόγηση της αίτησης από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.
- Μετά την ανωτέρω αξιολόγηση κάθε ίδρυμα παρέχει προς τον δανειολήπτη που θεωρείται συνεργάσιμος, πρόταση μιας ή περισσότερων εναλλακτικών λύσεων ρύθμισης και, αν καμία εξ αυτών δεν συμφωνηθεί, λύση/εις οριστικής διευθέτησης (εδάφιο τρίτο και τέταρτο της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4224/2013).
- Έπειτα αξιολογείται η ανωτέρω πρόταση ρύθμισης από τον δανειολήπτη ο οποίος επιλέγει αν θα την αποδεχτεί ή αν θα την απορρίψει ή αν θα προτείνει εναλλακτική αντιπρόταση εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών.
- Εφόσον ο αιτών έχει επιλέξει να κάνει αντιπρόταση, το Ίδρυμα οφείλει να την αξιολογήσει εντός ενός μήνα από την παραλαβή της και

(α) είτε να συναινέσει με την αντιπρόταση

(β) είτε να απαντήσει με «γραπτή επικοινωνία» ότι την απορρίπτει και ότι παραμένει ενεργή η αρχική του πρόταση, με τη βασική σχετική τεκμηρίωση

(γ) είτε να υποβάλει νέα πρόταση, η οποία είναι η τελική (keyd.gov.gr, 2024).

Η ορθή και πλήρης συμπλήρωση των στοιχείων της αίτησης (με πλήρη καταγραφή όλων των οικονομικών και άλλων στοιχείων, δηλαδή όλων των εσόδων / εισοδημάτων από όλες τις πηγές ακόμα και μελλοντικών εσόδων καθώς και όλων των εξόδων που απαιτούνται για τη διαβίωση όλων όσων διαμένουν στο ίδιο σπίτι), καθώς και η επισύναψη όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών είναι ευθύνη του δανειολήπτη.

Παρέχοντας ορθή και έγκυρη πληροφόρηση, λειτουργεί προς όφελός του καθώς λαμβάνονται υπόψη από τους χρηματοδοτικούς φορείς οι οποίοι κρίνουν και αποφασίζουν αν θα προχωρήσουν σε εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών.

Αποτελεί ένα ιδιαίτερος κρίσιμο σημείο διότι οποιοδήποτε ποσό χρημάτων περισσεύει (αφού καλυφθούν όλα τα έξοδα της οικογένειας), σημαίνει ότι θα πρέπει να δοθεί στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την αποπληρωμή των δανείων.

Στον καθορισμό του ποσού που απαιτείται για τη διαβίωση της οικογένειας λαμβάνονται υπόψιν οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης. Τα όρια των εύλογων δαπανών διαβίωσης, δηλ. των αποδεκτών εξόδων της οικογένειας, έχουν καθοριστεί από την ΕΛΣΤΑΤ (keyd.gov.gr_1, 2024).

Σε περίπτωση ελλιπούς συμπλήρωσης των στοιχείων αυτών, τότε το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δύναται να κατατάξει τον δανειολήπτη και εγγυητή στην κατηγορία του μη συνεργάσιμου δανειολήπτη (keyd.gov.gr_2, 2024).

Ο δανειολήπτης χαρακτηρίζεται μη συνεργάσιμος όταν:

- Δεν παρέχει πλήρη και επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή σε όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του (π.χ. αριθμό σταθερού ή κινητού τηλεφώνου, αριθμό φαξ, email, διεύθυνση κατοικίας και εργασίας).
- Δεν είναι διαθέσιμος σε επικοινωνία με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή με όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό αυτού, και δεν ανταποκρίνεται με ειλικρίνεια και σαφήνεια σε κλήσεις και επιστολές του Χ.Ι. ή όποιου ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του, με κάθε πρόσφορο τρόπο, εντός 15 εργάσιμων ημερών.
- Δεν προβαίνει, αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του, σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς το Χ.Ι. ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αναφορικά με την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση, εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα μεταβολής της ή εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα που θα ζητηθούν ανάλογες πληροφορίες από το Χ.Ι. ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του.
- Δεν προβαίνει, αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του, σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς το Χ.Ι. ή όποιον ενεργεί για λογαριασμό του, οι οποίες θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη μελλοντική οικονομική του κατάσταση, εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα που θα περιέλθουν σε γνώση του, όπως

πλήρωση προϋποθέσεων λήψης επιδόματος, εμφάνιση νέων περιουσιακών στοιχείων που θα περιέλθουν στην κυριότητά του (π.χ. κληρονομιά), απώλεια κυριότητας περιουσιακών στοιχείων, ανακοινώσεις απόλυσης, καταγγελίες μισθώσεων, εξαγορά ασφαλιστικών προϊόντων, κέρδη οποιασδήποτε μορφής κ.ά.

- Δεν συνεργάζεται με το Χ.Ι. με σκοπό τη διερεύνηση εναλλακτικής πρότασης για ρύθμιση με το Χ.Ι. ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ν.4224/2013 (keyd.gov.gr_3, 2024).

Σε περίπτωση που χαρακτηριστεί ο δανειολήπτης μη συνεργάσιμος και εφόσον είναι φυσικό πρόσωπο του οποίου διακυβεύεται ο εκπλειστηριασμός της μοναδικής κατοικίας του, ενημερώνεται από το Χ.Ι. εγγράφως ή ηλεκτρονικά εφόσον έχει συμφωνηθεί, εντός 15 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία χαρακτηρισμού του.

Για νομικά πρόσωπα-πολύ μικρές επιχειρήσεις η ενημέρωση για τον χαρακτηρισμό του δανειολήπτη ως μη συνεργάσιμου πραγματοποιείται κατά τον χρόνο καταγγελίας της σύμβασης ή νωρίτερα.

Οι νομικές συνέπειες και επιπτώσεις του χαρακτηρισμού ενός δανειολήπτη ως μη συνεργάσιμου είναι η δρομολόγηση από το Χ.Ι. των νόμιμων ενεργειών για την ικανοποίηση των απαιτήσεών του, π.χ.: καταγγελία, έκδοση διαταγής πληρωμής, λήψη ασφαλιστικών μέτρων, αναγκαστική κατάσχεση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας, συμπεριλαμβανομένου του ακινήτου που αποτελεί τη μοναδική κατοικία του δανειολήπτη, καθώς επίσης και των απαιτήσεων κατά τρίτων, εκποίηση τυχόν εξασφαλίσεων που έχουν παρασχεθεί από εγγυητές και τρίτα πρόσωπα.

Επίσης, υπάρχει ο κίνδυνος αποκλεισμού από ειδικές ευεργετικές διατάξεις της νομοθεσίας, καθώς και από πιθανά πλεονεκτήματα που ο δανειολήπτης θα μπορούσε να έχει εάν συνεργαζόταν με την τράπεζα για την εξεύρεση κατάλληλης λύσης.

Αυτό σημαίνει ότι δεν συνεργάζεται για την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών, με σκοπό να διαπιστωθεί αν όντως έχει οικονομική αδυναμία ή αποτελεί στρατηγικό κακοπληρωτή. Μια τέτοια ανεπιθύμητη εξέλιξη θα δυσχεραίνει τη θέση του δανειολήπτη, καθώς θα διακόψει την διαδικασία ένταξής του στον Κώδικα Δεοντολογίας (keyd.gov.gr_3, 2024).

Σε κάθε περίπτωση, το Ίδρυμα θα πρέπει να υποβάλει τελική πρόταση στην οποία να επισημαίνει αν αυτή περιλαμβάνει αποδοχή της αντιπρότασης του αιτούντα, διατήρηση της αρχικής πρότασης ή νέα πρόταση σε απάντηση της αντιπρότασης του αιτούντα.

Ένας δανειολήπτης που έχει κατηγοριοποιηθεί ως μη συνεργάσιμος, έχει τη δυνατότητα να προσφύγει στη Δ.Ε.Κ. για να υποβάλει ένσταση επί της διαδικασίας που οδήγησε στον χαρακτηρισμό του ως μη συνεργάσιμος. Η προσφυγή μπορεί να γίνεται μία φορά κάθε φορά εφαρμογής της Διαδικασίας Επίλυσης Καθυστερήσεων (Δ.Ε.Κ.). Εφόσον ο αιτών προβεί σε ένσταση η οποία γίνει δεκτή, το Ίδρυμα θα μπορεί μέσα από το περιβάλλον της Πλατφόρμας, να επαναφέρει την αίτηση στο στάδιο που θα επιλέξει. Από το στάδιο αυτό και έπειτα η διαδικασία συνεχίζεται όπως περιγράφεται παραπάνω (keyd.gov.gr_4, 2024).

Για να καθοριστεί η λύση ρύθμισης, εξετάζονται τα διαθέσιμα εισοδήματα (δηλ. έσοδα μείον (-) εύλογες δαπάνες διαβίωσης), καθώς και η περιουσία του δανειολήπτη όπως επίσης και όσων συνδέονται μαζί του π.χ. σύζυγος, εξαρτώμενα ενήλικα μέλη και η περιουσία των συνοφειλετών και εγγυητών του.

Τα όρια των ευλόγων δαπανών διαβίωσης, δηλ. των αποδεκτών εξόδων της οικογένειας, έχουν καθοριστεί από την ΕΛΣΤΑΤ. Οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης προσαυξάνονται σε ειδικές / έκτακτες περιπτώσεις (π.χ. ασθένεια, αναπηρία κλπ).

Η ρύθμιση οφειλών επιτυγχάνεται, μέσω διαπραγμάτευσης μεταξύ πιστωτή και δανειολήπτη. Η τράπεζα ή ο διαχειριστής δανείου δεν είναι δυνατό να λάβει από όλους τους ανωτέρω εμπλεκόμενους χρήματα που είναι λιγότερα από την αξία ρευστοποίησης όλων των περιουσιακών στοιχείων τους.

Τα ιδρύματα μπορούν να αναρτήσουν στην Πλατφόρμα κατά την αρχική και την τελική πρότασή τους διάφορους τύπους λύσεων ή συνδυασμό αυτών. Οι τύποι αυτοί είναι προκαθορισμένοι και μπορεί να προταθεί η ταυτόχρονη εφαρμογή παραπάνω από ενός τύπου λύσης προς τον αιτούντα.

Οι τύποι αυτοί είναι:

- **Τμήμα Ι - Τύποι βραχυπρόθεσμων ρυθμίσεων**

Ως βραχυπρόθεσμοι τύποι ρυθμίσεων θεωρούνται οι τύποι ρύθμισης με διάρκεια έως και δύο έτη που αφορούν σε περιπτώσεις όπου οι δυσκολίες αποπληρωμής κρίνονται, βάσιμα, προσωρινές.

- Κεφαλαιοποίηση Ληξιπρόθεσμων Οφειλών : Η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και η αναπροσαρμογή του προγράμματος αποπληρωμής του οφειλόμενου υπολοίπου.
- Τακτοποίηση Ληξιπρόθεσμων Οφειλών : Συμφωνία αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών με προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα.
- Μειωμένη Δόση Μεγαλύτερη των Οφειλόμενων Τόκων : Μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης αποπληρωμής σε επίπεδο που υπερβαίνει αυτό που αντιστοιχεί σε αποπληρωμή μόνο τόκων για καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο.
- Καταβολή μόνο Τόκων : Κατά τη διάρκεια καθορισμένης βραχυπρόθεσμης περιόδου καταβάλλονται μόνο τόκοι.
- Μειωμένη Δόση Μικρότερη των Οφειλόμενων Τόκων : Μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης αποπληρωμής σε επίπεδο μικρότερο από αυτό που αντιστοιχεί σε αποπληρωμή μόνο τόκων για καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο. Οι ανεξόφλητοι τόκοι κεφαλαιοποιούνται ή διευθετούνται.
- Περίοδος Χάριτος : Αναστολή πληρωμών για προκαθορισμένη περίοδο. Οι τόκοι κεφαλαιοποιούνται ή διευθετούνται.

• **Τμήμα II - Τύποι μακροπρόθεσμων ρυθμίσεων**

Κατατάσσονται οι τύποι ρύθμισης με διάρκεια μεγαλύτερη των δύο (2) ετών, με στόχο τη μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης ή/και της δανειακής επιβάρυνσης, λαμβάνοντας υπόψη συντηρητικές παραδοχές για την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη μέχρι τη λήξη του προγράμματος αποπληρωμής.

- Μείωση Επιτοκίου : Μείωση του επιτοκίου ή του επιτοκιακού περιθωρίου.
- Παράταση Διάρκειας : Επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου (δηλαδή μετάθεση της συμβατικής ημερομηνίας καταβολής της τελευταίας δόσης του δανείου για περισσότερα από δύο έτη).
- Διαχωρισμός Οφειλής : Διαχωρισμός της οφειλής του δανειολήπτη σε δύο τμήματα:

- το τμήμα του δανείου, το οποίο ο δανειολήπτης εκτιμάται ότι μπορεί να αποπληρώσει, με βάση την υφιστάμενη και την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του, και
 - το υπόλοιπο τμήμα του δανείου, το οποίο τακτοποιείται μεταγενέστερα, με ρευστοποίηση περιουσίας ή άλλου είδους διευθέτηση, η οποία συμφωνείται εξ αρχής από τα δύο μέρη.
- Μερική Διαγραφή Οφειλής : Οριστική διαγραφή μέρους της συνολικής απαίτησης του ιδρύματος, ώστε η εναπομένουσα οφειλή να διαμορφωθεί σε ύψος που εκτιμάται ότι είναι δυνατό να εξυπηρετηθεί ομαλά.
 - Λειτουργική Αναδιάρθρωση Επιχείρησης : Αναδιοργάνωση της επιχείρησης, ώστε να καταστεί βιώσιμη και ικανή για την ομαλή εξυπηρέτηση των οφειλών της. Η αναδιοργάνωση μπορεί να περιλαμβάνει ενέργειες όπως η αλλαγή διοίκησης, η πώληση περιουσιακών στοιχείων, ο περιορισμός του κόστους, ο εταιρικός μετασχηματισμός, η ανανέωση πιστωτικών ορίων ή/και η παροχή νέων δανείων.
 - Συμφωνία Ανταλλαγής Χρέους με Μετοχικό Κεφάλαιο : Μετατροπή μέρους της οφειλής σε μετοχικό κεφάλαιο, ώστε η εναπομένουσα οφειλή να διαμορφωθεί σε ύψος που εκτιμάται ότι είναι δυνατό να εξυπηρετηθεί ομαλά.

• **Τμήμα III - Λύσεις Οριστικής Διευθέτησης**

Ως λύση οριστικής διευθέτησης ορίζεται οποιαδήποτε μεταβολή του είδους της συμβατικής σχέσης μεταξύ ιδρύματος και δανειολήπτη ή ο τερματισμός αυτής, με στόχο την οριστική τακτοποίηση της απαίτησης του ιδρύματος έναντι του δανειολήπτη.

Η λύση αυτή μπορεί να συνδυάζεται με παράδοση (εθελοντική) στο ίδρυμα των πραγμάτων επί των οποίων έχει συσταθεί εμπράγματα ασφάλεια προς μείωση του συνόλου της απαίτησης ή ακόμα και με οικειοθελή εκποίηση των πραγμάτων επί των οποίων έχει συσταθεί εμπράγματα ασφάλεια προς τακτοποίηση της απαίτησης.

Παρατίθενται ενδεικτικά λύσεις που προσφέρονται στο πλαίσιο των διεθνών πρακτικών, η υιοθέτηση εκάστης εξ αυτών, όμως, τελεί υπό την επιφύλαξη των σχετικών προβλέψεων του ελληνικού δικαίου:

- Λοιπές Εξωδικαστικές Ενέργειες : Οι εξωδικαστικές ενέργειες που δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες.

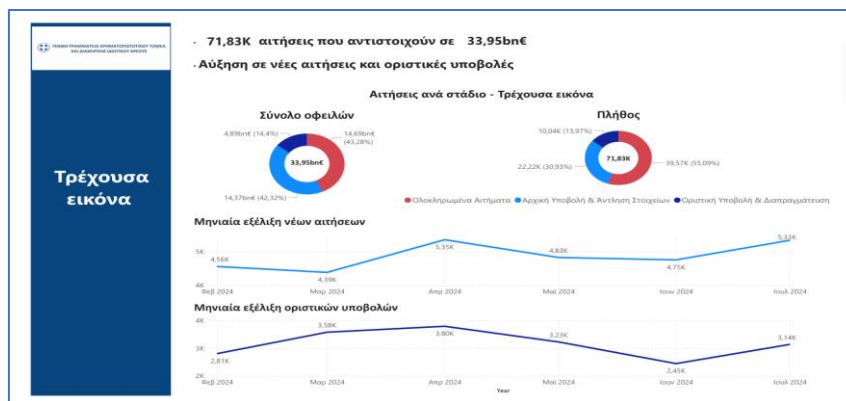
- Εθελοντική Παράδοση Ενυπόθηκου Ακινήτου : Ο δανειολήπτης, ο οποίος δεν μπορεί να ανταποκριθεί στους όρους αποπληρωμής ενυπόθηκου δανείου, παραχωρεί οικειοθελώς (δηλαδή χωρίς να απαιτηθεί η προσφυγή σε δικαστικές ενέργειες από πλευράς του ιδρύματος) την κυριότητα του υπέγγυου ακινήτου στο ίδρυμα. Στη σχετική συμφωνία διατυπώνεται σαφώς ο τρόπος διευθέτησης του τυχόν υπολοίπου. Η εν λόγω λύση μπορεί να αφορά οικιστικό ακίνητο ή επαγγελματική στέγη.
- Μετατροπή σε Ενοικίαση/Χρηματοδοτική Μίσθωση : Ο δανειολήπτης μεταβιβάζει την κυριότητα του ακινήτου στο ίδρυμα υπογράφοντας σύμβαση ενοικίασης/χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία του εξασφαλίζει τη δυνατότητα μίσθωσης του ακινήτου για ορισμένη ελάχιστη χρονική περίοδο. Η εν λόγω λύση μπορεί να αφορά οικιστικό ακίνητο ή επαγγελματική στέγη.
- Εθελοντική Εκποίηση Ενυπόθηκου Ακινήτου : Ο δανειολήπτης προβαίνει οικειοθελώς σε πώληση του υπέγγυου ακινήτου σε τρίτο με τη σύμφωνη γνώμη του ιδρύματος. Στην περίπτωση που το τίμημα της πώλησης υπολείπεται του συνόλου της οφειλής, το ίδρυμα προβαίνει σε διαγραφή της εναπομένουσας οφειλής. Η εν λόγω λύση μπορεί να αφορά οικιστικό ακίνητο ή επαγγελματική στέγη.
- Διακανονισμός Απαιτήσεων : Εξωδικαστική συμφωνία κατά την οποία το ίδρυμα λαμβάνει είτε εφάπαξ καταβολή σε μετρητά (ή ισοδύναμα μετρητών) είτε σειρά προκαθορισμένων τμηματικών καταβολών. Στο πλαίσιο του διακανονισμού το ίδρυμα ενδέχεται να προβαίνει σε μερική διαγραφή της απαίτησης.
- Υπερθεματιστής σε πλειστηριασμό : Το ίδρυμα υπερθεματίζει στον πλειστηριασμό αποκτώντας την κυριότητα του ενυπόθηκου ακινήτου ή άλλης εμπράγματης εξασφάλισης στο πλαίσιο ευρύτερης συμφωνίας οριστικής διευθέτησης της οφειλής με τη συναίνεση του δανειολήπτη.
- Ολική Διαγραφή Οφειλής : Το ίδρυμα αποφασίζει τη διαγραφή του συνόλου της οφειλής εφόσον δεν υπάρχουν ρευστοποιήσιμα στοιχεία και δεν αναμένεται περαιτέρω ανάκτηση.

- **Διατήρηση Υπάρχουσας Υλοποίησης**

Χρησιμοποιείται στην περίπτωση που το Ίδρυμα δεν υποβάλει νέα πρόταση και παραμένει στην υπάρχουσα υλοποίηση (keyd.gov.gr_2, 2024).

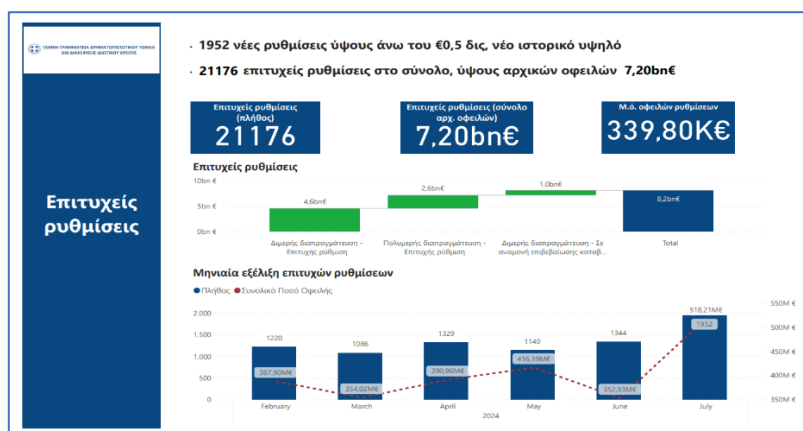
1.3 Παρουσίαση και ανάλυση στατιστικών στοιχείων πλατφόρμας εξυπηρέτησης Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών και Κώδικα Δεοντολογίας για το έτος 2024 - Συμπεράσματα.

Για τα δυο αυτά εργαλεία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών γίνεται καταγραφή στατιστικών στοιχείων και αναρτάται μηνιαία στην ιστοσελίδα της ΓΓΧΤΔΙΧ. Ακολουθεί η αποτύπωση τους για το χρονικό διάστημα Φεβρουαρίου - Ιουλίου 2024.

Εικόνα 1.7: Εικόνα εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών Φεβρουαρίου-Ιουλίου 2024 (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 2)

Για το χρονικό διάστημα Φεβρουάριο -Ιούλιο 2024 υποβλήθηκαν 71.830 αιτήσεις υπαγωγής στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών (Εικόνα 1.7). Το ποσό στο οποίο αντιστοιχεί είναι 33.95 δισεκατομμύρια ευρώ (ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024, σελ. 2).

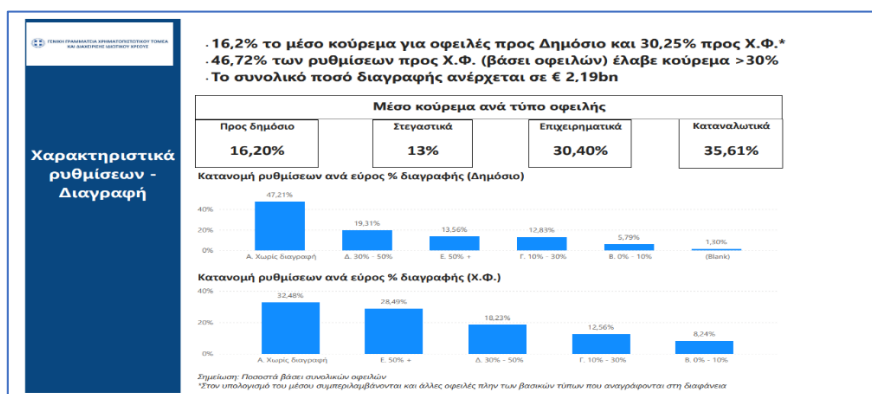
Εικόνα 1.8: Επιτυχείς ρυθμίσεις για το διάστημα Φεβρουαρίου-Ιουλίου 2024 (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 6)

Κατά το ίδιο διάστημα παρατηρούμε (Εικόνα 1.8) ότι επιτεύχθηκαν 21.176 αιτήσεις με συνολικό ποσό ρύθμισης τα 7,2 δις. Ευρώ.

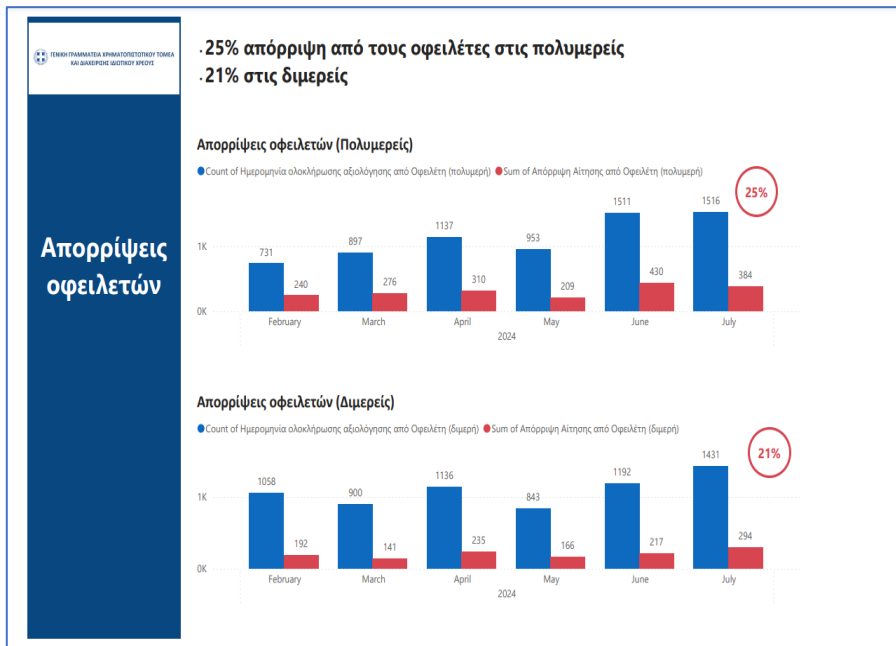
Εικόνα 1.9: Γεωγραφική κατανομή οφειλών (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 3)

Η γεωγραφική κατανομή, όπως φαίνεται και στην Εικόνα 1.9, καταδεικνύει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά την περιφέρεια Αττικής και ακολουθούν η Θεσσαλονίκη και η Κρήτη καθώς και οι λοιπές περιφέρειες.

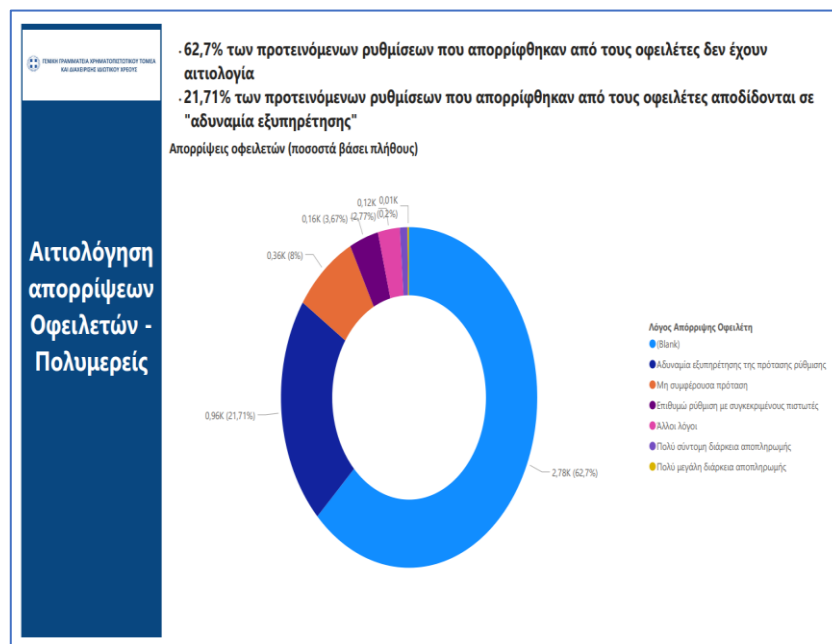

Εικόνα 1.10: Ποσά διαγραφής χρεών ανά φορέα. (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 8)

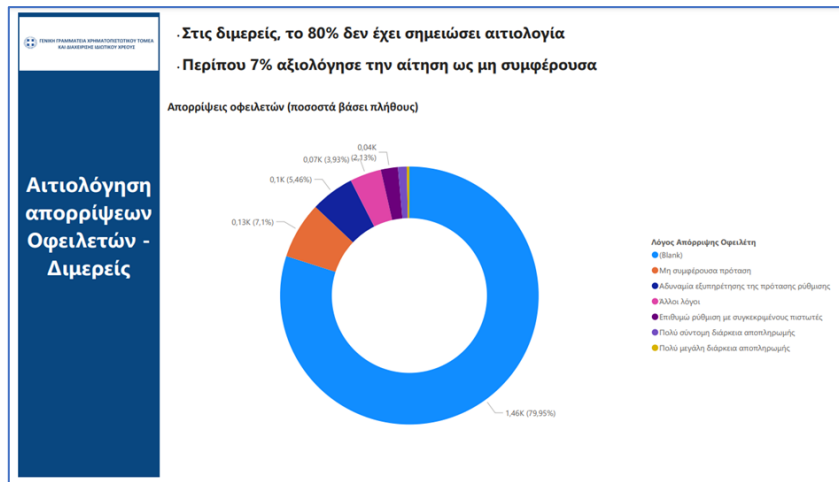
Στον ανωτέρω πίνακα (Εικόνα 1.10) παρουσιάζεται το ποσό διαγραφής χρεών ανά φορέα που συνολικά ανέρχεται στα 2.19 δις ευρώ. Παρατηρούμε ότι ποσοστό 16,2% αφορά το δημόσιο, 13% αφορά στεγαστικά δάνεια, 30,405 επιχειρηματικά δάνεια και 35,61% καταναλωτικά δάνεια χρηματοδοτικών φορέων.

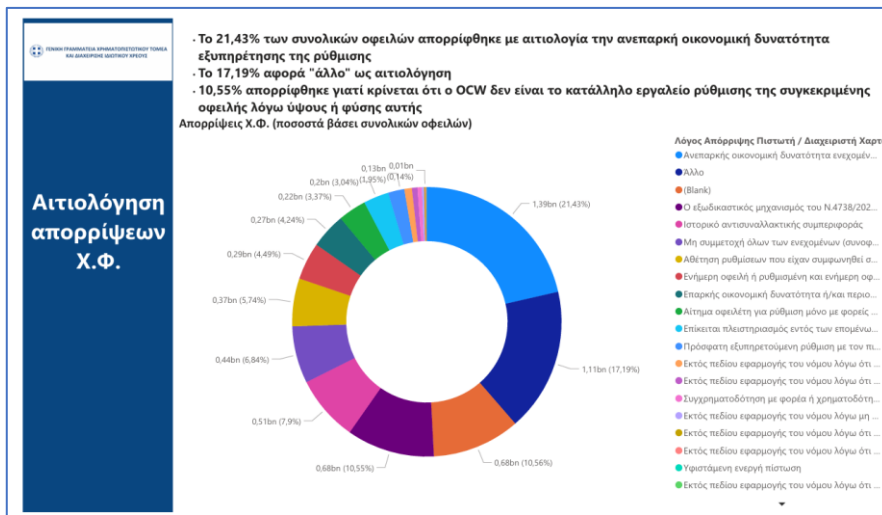
Εικόνα 1.11: Απορρίψεις οφειλετών (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 16)

Εικόνα 1.12: Αιτίες απόρριψης οφειλετών σε πολυμερείς ρυθμίσεις (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 12)

Εικόνα 1.13: Αιτίες απόρριψης οφειλετών σε διμερείς ρυθμίσεις (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 13)

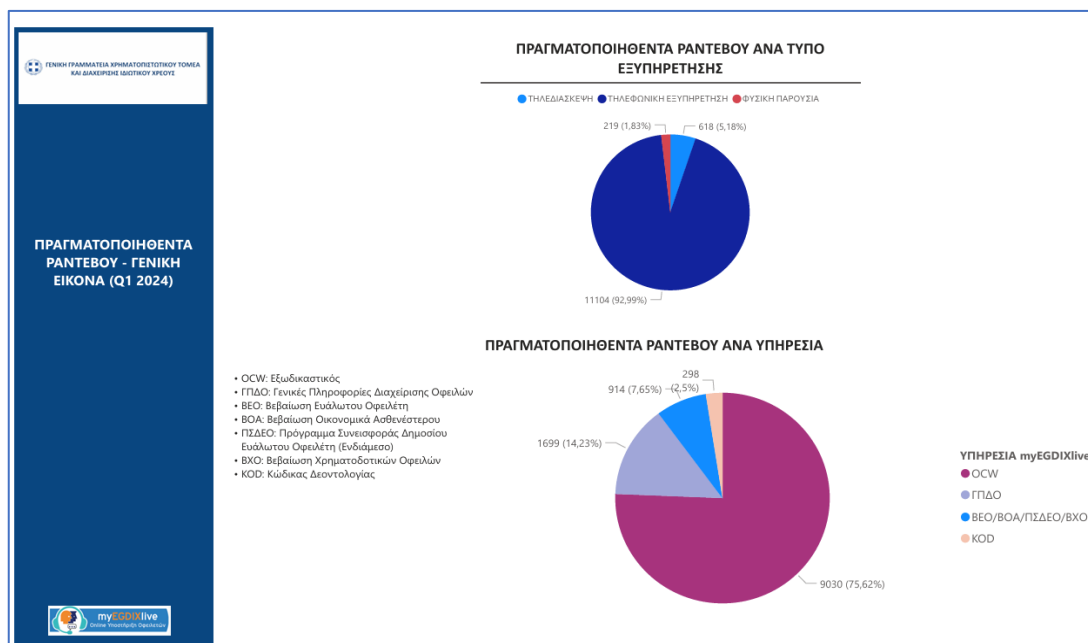

Εικόνα 1.14: Λόγοι μη κατάθεσης πρότασης ρύθμισης από τους χρηματοδοτικούς φορείς (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ, 2024: σελ. 11)

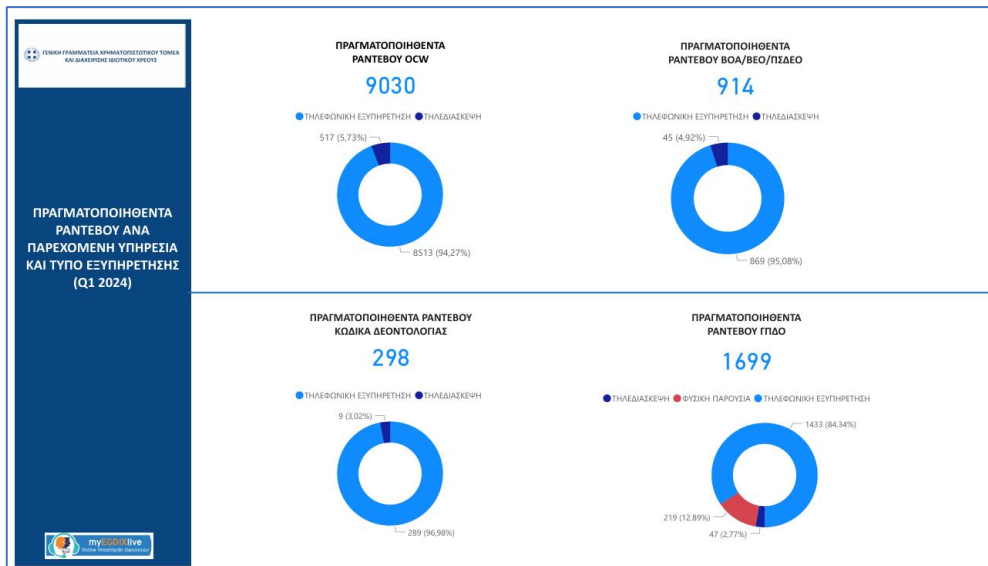
Οι ανωτέρω Εικόνα 1.11, Εικόνα 1.12 και Εικόνα 1.13 παραπάνω περιγράφουν το ποσοστό αιτιών απόρριψης προτάσεων ρύθμισης από τη μεριά των οφειλετών. Αναλύονται σε πολυμερείς και διμερείς συμβάσεις και ανά λόγο απόρριψης. Επίσης στην Εικόνα 1.14 αναφέρονται οι λόγοι μη κατάθεσης πρότασης ρύθμισης από τους χρηματοδοτικούς φορείς.

1.3.1 Στατιστικά στοιχεία υπηρεσίας myEGDIXlive για το Α΄ τρίμηνο 2024

Η υπηρεσία myEGDIXlive περιλαμβάνει τηλεφωνική εξυπηρέτηση και εξυπηρέτηση με βιντεοκλήση για την πλατφόρμα του εξωδικαστικού μηχανισμού, τον κώδικα δεοντολογίας και τις γενικές πληροφορίες (gov.gr_1, 2024). Στις κατωτέρω εικόνες (Εικόνα 1.15, Εικόνα 1.16) παρατηρούμε ότι για το πρώτο τρίμηνο του 2024 τα ραντεβού που πραγματοποιήθηκαν συνολικά και για τις τρεις υπηρεσίες ανέρχονται στο ύψος των 11.941 χιλιάδες. Από αυτά 9.030 αφορούν τον εξωδικαστικό μηχανισμό, 1699 τις γενικές πληροφορίες διαχείρισης οφειλών, 914 αφορούν ευάλωτους οφειλέτες και 298 αφορούν τον κώδικα δεοντολογίας. Τα περισσότερα ραντεβού πραγματοποιήθηκαν με τηλεφωνική εξυπηρέτηση σε ποσοστό 92,99% με 11.104 τηλεφωνικές κλήσεις.

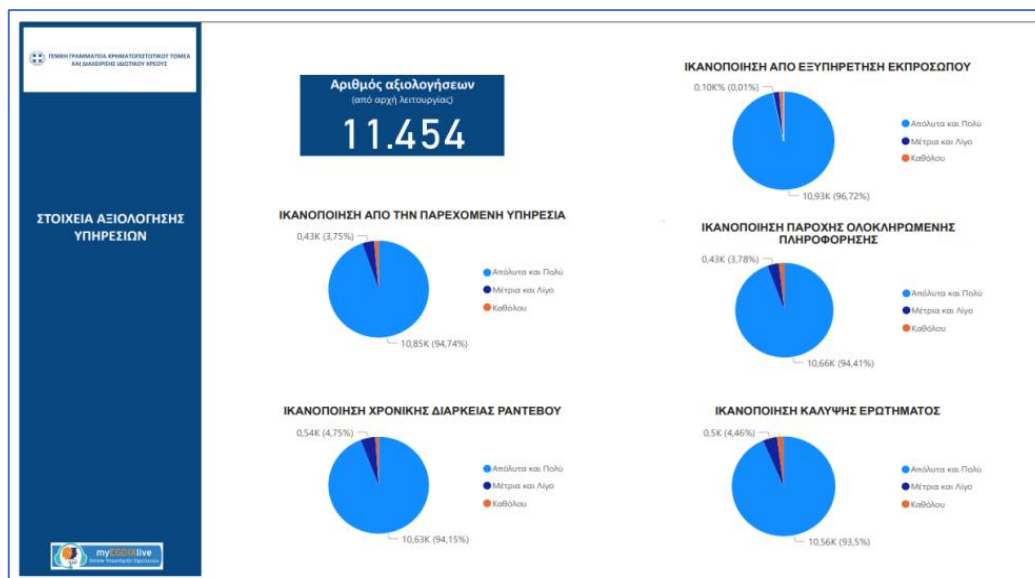

Εικόνα 1.15: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού α' τριμήνου 2024 - γενική εικόνα (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_1: 2024, σελ. 2)

Εικόνα 1.16: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού α' τριμήνου 2024 - ανά παρεχόμενη υπηρεσία και τύπο εξυπηρέτησης (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_1: 2024, σελ. 3)

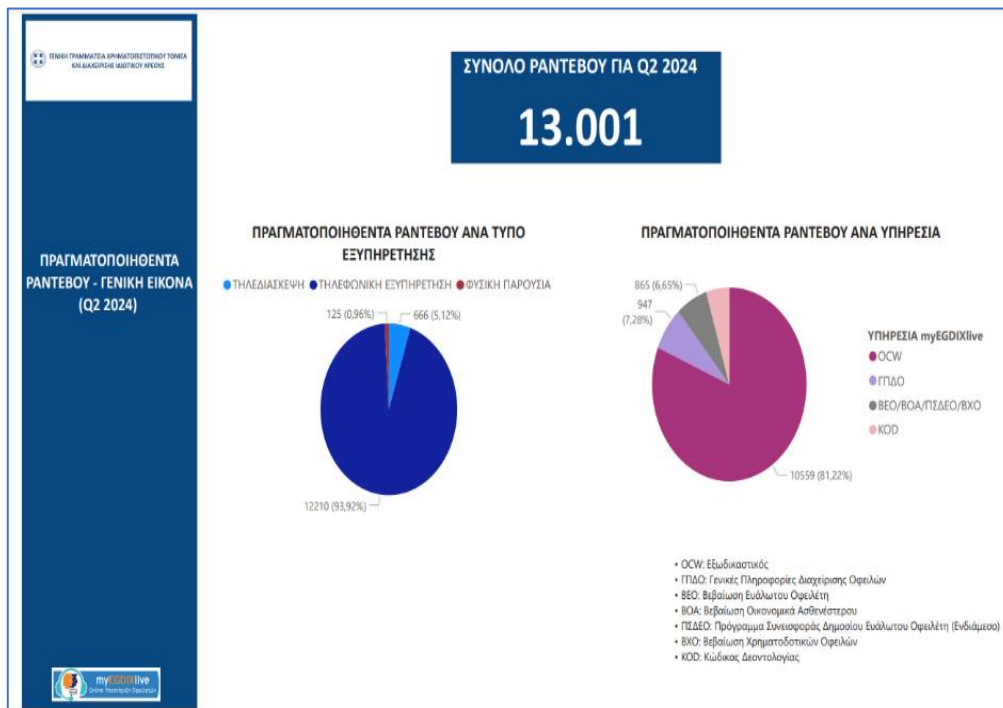
Στην Εικόνα 1.17 αποτυπώνεται η ικανοποίηση των πολιτών ανά χρήση υπηρεσίας και παρατηρείται ότι σε όλα τα πεδία ενδιαφέροντος το ποσοστό ικανοποίησης ξεπερνά το 90%.

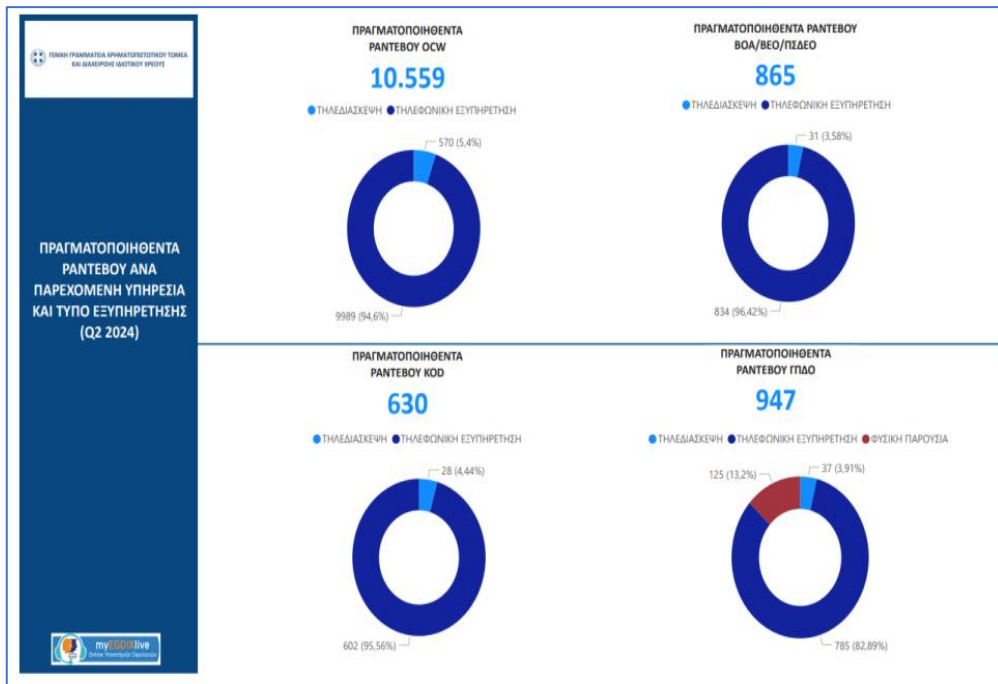
Εικόνα 1.17: Ικανοποίηση των πολιτών ανά χρήση υπηρεσίας (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_1: 2024, σελ. 5)

1.3.2 Στατιστικά στοιχεία υπηρεσίας myEGDIXlive για το Β' τρίμηνο 2024

Στις κατωτέρω εικόνες (Εικόνα 1.18 και Εικόνα 1.19) παρατηρούμε ότι για το δεύτερο τρίμηνο του 2024 τα ραντεβού που πραγματοποιήθηκαν συνολικά και για τις τρεις υπηρεσίες ανέρχονται στο ύψος των 13.001 χιλιάδες. Από αυτά 10.559 αφορούν τον εξωδικαστικό μηχανισμό, 947 τις γενικές πληροφορίες διαχείρισης οφειλών, 865 αφορούν ευάλωτους οφειλέτες και 630 αφορούν τον κώδικα δεοντολογίας. Τα περισσότερα ραντεβού πραγματοποιήθηκαν με τηλεφωνική εξυπηρέτηση σε ποσοστό 93,92% με 12.210 τηλεφωνικές κλήσεις.

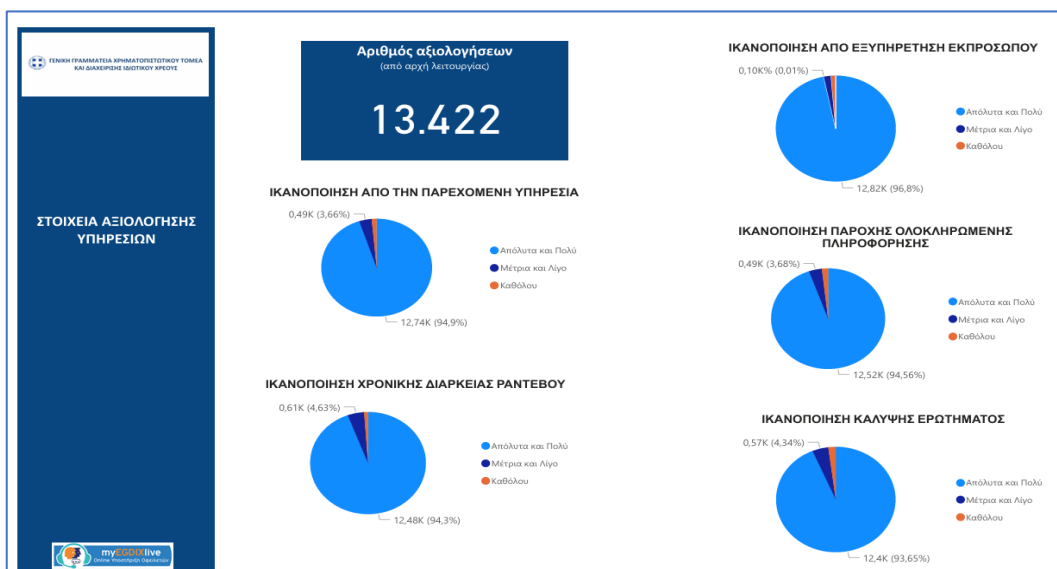

Εικόνα 1.18: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού β' τριμήνου 2024 - γενική εικόνα (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_2: 2024, σελ. 2)

Εικόνα 1.19: Πραγματοποιηθέντα ραντεβού β' τριμήνου 2024 - ανά παρεχόμενη υπηρεσία και τύπο εξυπηρέτησης (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_2: 2024, σελ. 3)

Στην Εικόνα 1.20 αποτυπώνεται η ικανοποίηση των πολιτών ανά χρήση υπηρεσίας και παρατηρείται ότι σε όλα τα πεδία ενδιαφέροντος το ποσοστό ικανοποίησης ξεπερνά το 90%.

Εικόνα 1.20: Ικανοποίηση των πολιτών ανά χρήση υπηρεσίας (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_2: 2024, σελ. 5)

Σύμφωνα με τα ανωτέρω προαναφερόμενα μπορούμε να επισημάνουμε μερικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των δυο εργαλείων εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών.

Σχετικά με τις αιτήσεις του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών:

- Ρυθμίζονται οφειλές προς το δημόσιο και τους χρηματοδοτικούς φορείς.
- Υπάρχει χρονικό όριο επίτευξης ή όχι της ρύθμισης χρεών (60 ημέρες από την οριστική υποβολή αίτησης).
- Για τη συμπλήρωση και υποβολή της αίτησης ο αιτών μπορεί να χρησιμοποιήσει εξειδικευμένο σύμβουλο για να την υποβάλει για λογαριασμό του, αναλαμβάνοντας το κόστος φυσικά.

Σχετικά με τις αιτήσεις του Κώδικα Δεοντολογίας :

- Ρυθμίζονται οφειλές μόνο προς τους χρηματοδοτικούς φορείς.
- Υπάρχει χρονικό όριο επίτευξης ή όχι της ρύθμισης χρεών το οποίο ορίζεται μέσα από τη νομοθεσία.
- Για τη συμπλήρωση και υποβολή της αίτησης ο αιτών δεν δύναται ακόμη να χρησιμοποιήσει εξειδικευμένο σύμβουλο για να την υποβάλει για λογαριασμό του.

Τέλος πρέπει να τονιστεί ότι σε καμιά από τις δυο περιπτώσεις αίτησης εξωδικαστικής ρύθμισης χρεών, δεν υποχρεούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι χρηματοπιστωτικοί φορείς να υποβάλλουν πρόταση ρύθμισης.

2. Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών σε Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Γερμανία

Η παροχή συμβουλών για τη ρύθμιση χρεών είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν τον οικονομικό και τραπεζικό κλάδο παγκοσμίως. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουμε παραδείγματα χρήσης καλών πρακτικών στη διαχείριση χρέους, τη συμβουλευτική σε οικονομικά θέματα και θέματα κατάρτισης προϋπολογισμού.

Στην συγκριτική μελέτη Ιανουαρίου 2023 του Ερευνητικού Ινστιτούτου Κοινωνικής Ανάπτυξης Ηνωμένων Εθνών (United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD)) με τίτλο «Toward Good Practice: A Review of Money Advice Services and Debt Management Systems in Ireland, the United Kingdom, France and Germany» (UNRISD, 2023) εμφανίζονται δυο κοινά σημεία στη διευθέτηση και διαχείριση χρέους. Θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τον τρόπο διαχείρισης της ρύθμισης χρεών σε αυτές τις χώρες και θα τον συγκρίνουμε με τη μέθοδο αντιμετώπισης που ακολουθείται στην Ελλάδα.

Το πρώτο αφορά τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών με επίκεντρο τη διαχείριση των οικονομικών και της συμβουλευτικής για χρέη. Και το δεύτερο τη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους, δηλαδή τις διαδικασίες προσωπικής αφερεγγυότητας οι οποίες παρέχονται και στις τέσσερις χώρες, αλλά διαφέρουν στον τρόπο λειτουργίας και στο πως αλληλοεπιδρούν με τους οφειλέτες.

Η πλειοψηφία των οφειλετών δείχνει να στρέφεται σε συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης χρέους μόνο όταν τελικά προκύπτει το πρόβλημα της μη εξυπηρέτησης των δανείων τους, καθιστώντας τες θεραπευτικές παρά προληπτικές. Παρακάτω θα εξετάσουμε αναλυτικότερα τον τρόπο παροχής οικονομικών συμβουλών διαχείρισης χρέους στις προαναφερόμενες χώρες.

2.1 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στην Ιρλανδία

Στην περίπτωση της Ιρλανδίας υπάρχει η υπηρεσία με την ονομασία **Money Advice and Budgeting System (MABS)**, η οποία έχει δημόσιο χαρακτήρα, είναι κεντρικά σχεδιασμένο δίκτυο επιχορηγούμενο από την κυβέρνηση, παρέχεται από το ειδικό κυβερνητικό τμήμα το οποίο είναι υπεύθυνο για την κοινωνική προστασία και διεξάγεται από το Ανεξάρτητο Συμβούλιο Πληροφοριών Πολιτών - Citizens Information Board (CIB) με αρμοδιότητες του άπτονται στην παροχή οικονομικών συμβουλών.

Ιδρύθηκε το 1992 με γνώμονα 5 πυλώνες ειδικά σχεδιασμένους να αντιμετωπίζουν το ιδιωτικό χρέος των νοικοκυριών. Στη συνέχεια δημιούργησε σε βάθος εικοσαετίας 50 ανεξάρτητα γραφεία τα οποία δραστηριοποιούνταν μόνο σε τοπικό επίπεδο και διαχειρίζονταν ένα μεγάλο εύρος οικονομικών προβλημάτων και χρεών, συμπεριλαμβανομένων και των υποθηκών ακινήτων μέχρι το 2018.

Έκτοτε αναδιοργανώθηκε και λειτουργεί σε εθνικό επίπεδο μέσω των CIBs έχοντας δυο αρμοδιότητες. Η πρώτη αρμοδιότητα σχετίζεται με την εκπαίδευση του προσωπικού το οποίο απασχολείται στο MABS. Η δεύτερη αρμοδιότητα προάγει οικονομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες δωρεάν σε όλους τους πολίτες.

Οι πέντε πυλώνες δραστηριοποίησης της MABS είναι οι ακόλουθοι:

- **Τηλεφωνική εξυπηρέτηση**, μέσω της τηλεφωνικής εξυπηρέτησης ο κάθε πολίτης που αναζητά δωρεάν συμβουλευτική υπηρεσία προκειμένου να ρυθμίσει τα χρέη του, μπορεί να έχει στη διάθεσή του έναν εξειδικευμένο και διαπιστευμένο σύμβουλο χρεών. Η τηλεφωνική εξυπηρέτηση λειτουργεί τις εργάσιμες ημέρες από τις 9:00 το πρωί έως τις 20:00 το βράδυ.
- **Μέσω δια ζώσης ραντεβού**, η εξυπηρέτηση με ραντεβού γίνεται σε ένα από τα 60 γραφεία που διαθέτει σε όλη τη χώρα. Εκεί ο κάθε πολίτης μπορεί να λάβει δωρεάν εξειδικευμένη συμβουλή σχετικά με την τακτοποίηση και τη ρύθμιση των χρεών του αλλά και οικονομικές συμβουλές από συγκεκριμένους συμβούλους, οι οποίοι είναι διαπιστευμένοι και κατάλληλα καταρτισμένοι. Επιπλέον τους παρέχει δωρεάν επίσκεψη σε εξειδικευμένο σύμβουλο είτε οικονομολόγο, είτε δικηγόρο και λοιπά (μέσω συστήματος κουπονιών vouchers) καθώς επίσης τους εκπροσωπεί σε όλες τις

συνεδριάσεις δικαστηρίων στη χώρα. Τέλος επιτελεί κοινωνικό έργο, διοργανώνοντας εκπαιδευτικές ημερίδες ή σεμινάρια σε σχολεία και γενικά στην κοινότητα με θέμα τη διαχείριση χρημάτων, την αποταμίευση, τις δαπάνες, τις πηγές εισοδήματος, τη δανειοδότηση κλπ.

- **Οι εθελούσιες ρυθμίσεις και προσωπική αφερεγγυότητα**, οι οποίες αφορούν ένα νομοθετικό εργαλείο το οποίο καλείται ειδοποίηση απαλλαγής χρέους **Debt Relief Notice (DRN)** μέσω του οποίου συνάπτεται συμφωνία οφειλέτη και πιστωτή. Ο ρόλος του MABS είναι να κατευθύνει χωρίς κόστος, ο εκάστοτε σύμβουλος τον οφειλέτη τη συγκεκριμένη διαδικασία που ακολουθείτε και τις τεχνικές λεπτομέρειες που αυτή η περιλαμβάνει.
- **Ο τομέας των υποθηκών ακινήτων**, που είναι ένας εξειδικευμένος τομέας που ασχολείται εξ ολοκλήρου με τις υποθήκες ακινήτων. Εκεί κάθε πολίτης μπορεί να λάβει δωρεάν συγκεκριμένη πληροφόρηση όσον αφορά την υποθήκη του.
- Το ίδιο ισχύει και με το **τον τομέα των ενοικιάσεων κατοικιών** (mabs.ie, 2024).

Το δίκτυο MABS διαθέτει πάνω από 60 γραφεία σε όλη την χώρα παρέχοντας δωρεάν εξειδικευμένη συμβουλευτική υπηρεσία και εξυπηρετεί περίπου 22.000 κλήσεις ετησίως.

Ο προϋπολογισμός της ανέρχεται στα 24 εκατομμύρια ευρώ ετησίως και απασχολεί 300 άτομα στο προσωπικό της το οποίο διανέμεται στους πέντε πυλώνες δραστηριοποίησης που παρέχει υποστήριξη, με το μεγαλύτερο ποσοστό υπαλλήλων να κατανέμεται στην τηλεφωνική εξυπηρέτηση και την δια ζώσης εξυπηρέτηση (mabs.ie_1, 2024).

Η αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών πραγματοποιείται με την εθελοντική συμπλήρωση ειδικών καρτών οι οποίες διατίθενται στα γραφεία της (mabs.ie_2, 2024). Επίσης καταγράφονται τα ραντεβού δια ζώσης και οι τηλεφωνικές κλήσεις και κατηγοριοποιούνται (mabs.ie, 2023).

2.2 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο υπήρχε από το 1971 η υπηρεσία η οποία αποκαλούνταν Birmingham Settlement Money Advice Centre. Σε αυτή την υπηρεσία η οποία ήταν η πρώτη ανεξάρτητη υπηρεσία παροχής οικονομικών συμβουλών, οι πολίτες μπορούσαν να λάβουν πληροφόρηση σχετικά με τη ρύθμιση των χρεών τους.

Με την πάροδο των ετών δημιουργήθηκαν επιπρόσθετα τα συμβουλευτικά κέντρα με την ονομασία Citizens Advice Bureaux (CIBs) που λειτουργούσαν σε τοπικό επίπεδο σε συνεργασία με τις τοπικές και αυτοδιοικητικές αρχές και κοινότητες .

Επίσης δημιουργήθηκαν γραφεία φιλανθρωπικού χαρακτήρα με την ονομασία Step Change Dept Charity, τα οποία χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από δωρεές και είχαν συνήθως αρμοδιότητα την κατάρτιση ενός εθελοντικά συμφωνημένου σχεδίου διαχείρισης χρέους μεταξύ οφειλέτη και πιστωτή, το οποίο όμως μπορεί να ενείχε κάποιο είδους κόστους αποζημίωσης υπηρεσίας.

Έπειτα δημιουργήθηκε η υπηρεσία **Money Advice Trust** μια φιλανθρωπική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1991 για να βοηθήσει τους ανθρώπους σε όλο το Ηνωμένο Βασίλειο να αντιμετωπίσουν τα χρέη τους και να διαχειριστούν τα χρήματά τους με σιγουριά. Με παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής για το Εθνικό χρέος, τη Γραμμή επιχειρηματικού χρέους, τη διαχείριση των οδηγών χρέους, το Έντυπο αποδεικτικών στοιχείων χρέους και ψυχικής υγείας και την Αξιολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών (moneyadvicetrust.org, 2024). Σε όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες απασχολείται κατάλληλα εκπαιδευμένο, εξειδικευμένο και διαπιστευμένο προσωπικό το οποίο **πιστοποιείται από την Αρχή Οικονομικής Συμπεριφοράς Financial Conduct Authority (FCA)**.

Το 2012 δημιουργήθηκε το **Money Advice Service (MAS)** χρηματοδοτούμενο από την κυβέρνηση μέσω των ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων στον κλάδο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και ανέλαβε την ευθύνη του συντονισμού των υπηρεσιών συμβουλευτικού χαρακτήρα και δια ζώσης εξυπηρέτησης για εκείνη την περίοδο. **Το 2019** αποροφήθηκε από ένα νέο ευρύτερο σώμα με την ονομασία **Money Advice and Pensions Service** (maps.org, 2024) το οποίο αποτελείται από δυο υπηρεσίες, η πρώτη με την

ονομασία Money Helper και η δεύτερη με την ονομασία Financial capability. Χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Εργασίας και Συντάξεων.

Η Money Helper έχει πέντε βασικούς πυλώνες λειτουργίας:

- Καθοδήγηση για τη συνταξιοδότηση
- Συμβουλευτική για τη διαχείριση χρεών
- Καθοδήγηση στη διαχείριση των οικονομικών
- Προστασία καταναλωτών
- Στρατηγική - παρέχοντας συμβουλευτική για τη διαχείριση χρέους σε παιδιά και νέους (maps.org_1, 2024).

Η υπηρεσία Financial capability έχει σαν στόχο τη βελτίωση της οικονομικής ικανότητας των ανθρώπων στο Ηνωμένο Βασίλειο με:

- Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα ζητήματα χρηματοοικονομικών δυνατοτήτων και τη στρατηγική FinCap.
- Ανάδειξη της σημασίας της συμμετοχής σε αυτό το πρόγραμμα.
- Επίδειξη γιατί η οικονομική ικανότητα έχει σημασία για τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους παράγοντες επιρροής.
- Ενημέρωση για τις ομάδες καθοδήγησης, την έρευνα, τη χρηματοδότηση και τα έργα.
- Παρέχοντας μια πρώτη τάξεως πηγή έρευνας και γνώσης για το FinCap
- Ενθάρρυνση των ανθρώπων να χρησιμοποιούν στοιχεία και διορατικότητα για να επηρεάσουν τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τους χρηματοδότες, τους επαγγελματίες και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (financial capability, 2024).

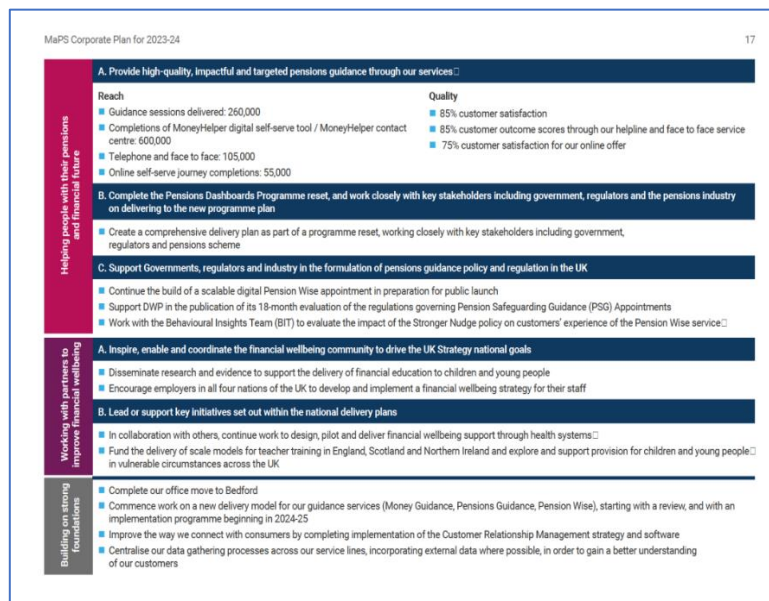
Οι υπηρεσίες παρέχονται και εδώ μέσω τηλεφωνικών ραντεβού, τηλεδιασκέψεων και διαζώσεις ραντεβού με σκοπό την ενημέρωση, την καθοδήγηση, την οικονομική επιμέλεια και την προστασία των πολιτών γενικότερα.

Το 2023 βοήθησε 100.690 άτομα μέσω τηλεφώνου και 26.700 άτομα μέσω της υπηρεσίας διαδικτυακής συνομιλίας μας. Επιπλέον, υπήρξαν 2.38 εκατομμύρια επισκέψεις στον ιστότοπό της. Μετά από την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών της το 80% των χρεών των εξυπηρετούμενων μειώθηκε ή σταθεροποιήθηκε (moneyadvicetrust.org_1, 2024).

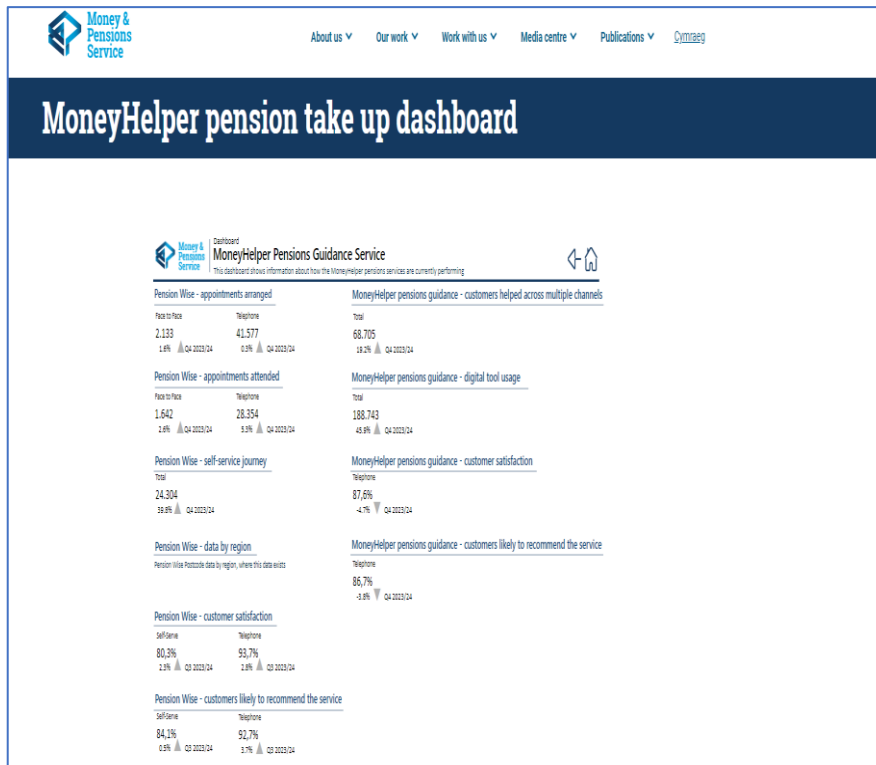
Σε αντίθεση με την Ιρλανδία οι υπηρεσίες εδώ αξιολογούνται μέσω διαδικασιών feedback και η ενημερωτική έκθεση αναδεικνύει ότι η ικανοποίηση ξεπερνά το 80% ανά πυλώνα λειτουργίας. Ο προϋπολογισμός του κατανέμεται ανά υπηρεσία ανέρχεται στο ποσό των 168 εκατομμυρίων λιρών.

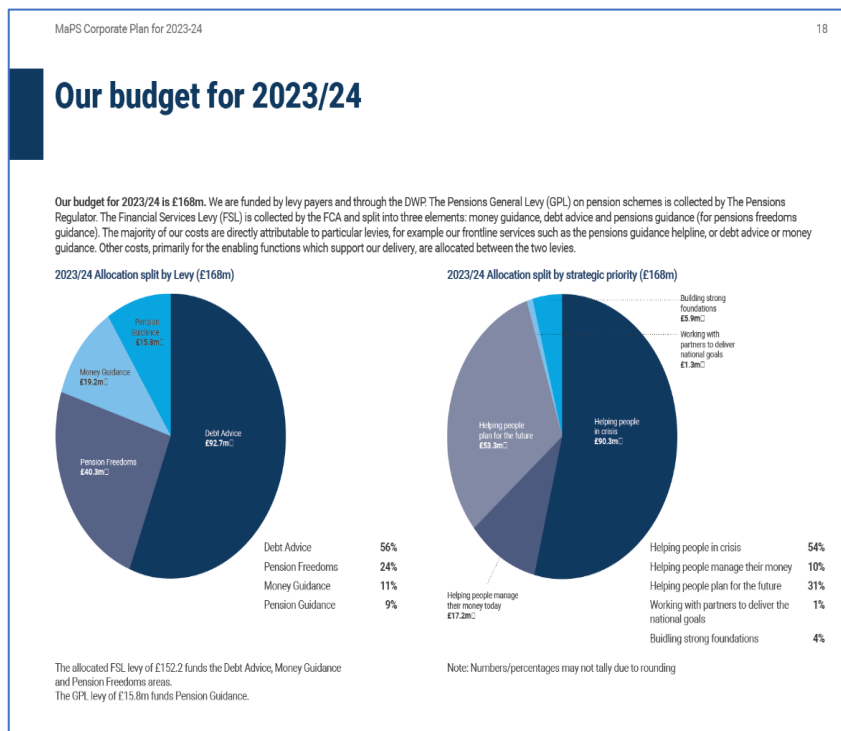
Εικόνα 2.1: Στοιχεία μέτρησης επιτυχίας από το εταιρικό σχέδιο για το οικονομικό έτος 2023-2024. (Πηγή: maps.org: 2023, σελ. 16)

Εικόνα 2.2: Στοιχεία μέτρησης επιτυχίας από το εταιρικό σχέδιο για το οικονομικό έτος 2023-2024. (Πηγή: maps.org:2023, σελ. 17)

Εικόνα 2.3: Μετρήσιμα στοιχεία για το Α' τρίμηνο του 2024 (Πηγή: maps.org_2, 2024)

Εικόνα 2.4: Ο προϋπολογισμός του MaPS για το οικονομικό έτος 2023-2024. Πηγή: (maps.org:2023, σελ. 18)

2.3 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στη Γαλλία

Στη Γαλλία η παροχή οικονομικών συμβουλών και παροχή συμβουλών διαχείρισης χρέους διατίθενται κυρίως από συγκεκριμένες διαδικασίες διαχείρισης χρέους οι οποίες ορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα. Δεν υπάρχει οργανωμένο σύστημα παροχής συμβουλών διαχείρισης χρέους ή οικονομικών συμβουλών σε εθνικό επίπεδο.

Η παροχή οικονομικών συμβουλών διατίθεται μέσω διαφόρων καναλιών. Το πρώτο εκ των οποίων παρέχεται από τις κατά τόπους **αυτοδιοικητικές αρχές** με τη χρήση κοινωνικών λειτουργών. Με αυτό τον τρόπο υπάρχουν αμφιβολίες για την καταλληλότητα και την εκπαίδευση των στελεχών καθώς και την ικανότητά τους για παροχή έγκυρων οικονομικών συμβουλών.

Το δεύτερο κανάλι παρέχεται από το ίδιο το τραπεζικό το σύστημα όπου εξειδικευμένοι σύμβουλοι παρέχουν οικονομικές συμβουλές διαχείρισης χρέους και οικονομικές δυσκολίες. Οι σύμβουλοι αυτοί ανήκουν στη **Συνεταιριστική Τράπεζα (Credit Agricole Banque)**. Λειτουργεί σε 80 διαφορετικά γραφεία ανά την χώρα με 130 Συμβούλους.

Το τρίτο κανάλι περιλαμβάνει έναν καθαρά εθελοντικό χαρακτήρα μέσω μη κυβερνητικών οργανώσεων και αρκετούς εμπλεκόμενους φορείς ο σημαντικότερος εξ αυτών είναι το ίδρυμα **Cresus**, το οποίο είναι ένα **φιλανθρωπικό ίδρυμα όπου από το 1992** είναι αφιερωμένο στη διεύθυνση οικονομικών και κοινωνικών αποκλεισμών. Σκοπός του είναι να υποστηρίξει οικονομικές και κοινωνικές πρωτοβουλίες με στόχο την πρόληψη του κινδύνου χρηματοοικονομικού αποκλεισμού.

Έχει δεσμευτεί να πειραματιστεί μέσω μιας πλατφόρμας συνεργασίας για δημοσιονομική στήριξη σε εθνική κλίμακα, καθώς και για καινοτομίες στον τομέα της δημοσιονομικής και οικονομικής εκπαίδευσης. Η πλατφόρμα δημοσιονομικής στήριξης και συντονισμένης διαμεσολάβησης είναι μέρος μιας λογικής πρόληψης της υπερχρέωσης και επαγγελματισμού της δημοσιονομικής στήριξης, με στόχο τη σταδιακή μείωση της υπερχρέωσης στη Γαλλία.

Η πλατφόρμα CRÉSUS είναι τοποθετημένη για να εξυπηρετεί τους πιο ευάλωτους συμπολίτες μας με πνεύμα διαφάνειας και κοινωνικής καινοτομίας. Για την αντιμετώπιση

του προβλήματος του οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού, η CRÉSUS προσκαλεί οικονομικούς και θεσμικούς παράγοντες να γίνουν παράγοντες αλλαγής. Εκτείνεται σε 30 μη κερδοσκοπικούς συλλόγους σε 12 περιφέρειες με 620 ειδικευμένους εθελοντές. Περισσότερα από εκατό podcast διατίθενται δωρεάν στο εκπαιδευτικό διαδικτυακό ραδιόφωνο [www. radioCRÉSUS.fr](http://www.radioCRÉSUS.fr) (Dilemme, 2020).

Τέλος η γαλλική κυβέρνηση αναπτύσσει ένα πιστοποιημένο δίκτυο με την ονομασία **Point Conseil Budget ή Budget Advice Spot (PCBs)** αποτελούμενο από δομές υποδοχής που προορίζονται να υποστηρίξουν οποιονδήποτε αντιμετωπίζει δημοσιονομικές δυσκολίες και χρειάζεται υποστήριξη. Αρχικά ξεκίνησε τη λειτουργία του πιλοτικά σαν μέρος του πολυετούς σχεδίου για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Το σύστημα μονιμοποιήθηκε και επεκτάθηκε σε ολόκληρη την επικράτεια το 2019.

Οι στόχοι των PCB's είναι η πρόληψη της υπερχρέωσης και η προώθηση της δημοσιονομικής εκπαίδευσης. Είναι μια δωρεάν υπηρεσία πιστοποιημένη από το κράτος, για την πρόληψη της υπερχρέωσης και την ενίσχυση της υποστήριξης σε άτομα που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οικονομικές δυσκολίες και προσφέρουν εμπιστευτικές, δωρεάν και εξατομικευμένες συμβουλές διαχείρισης προϋπολογισμού.

Υποστηρίζουν άτομα που επιθυμούν να βελτιώσουν τη διαχείριση του προϋπολογισμού τους, να αντιμετωπίσουν μια δύσκολη οικονομική κατάσταση ή να προβλέψουν μια αλλαγή στην οικογενειακή ή επαγγελματική κατάσταση.

Στοχεύουν στην πρόληψη της υπερχρέωσης και στην προώθηση της δημοσιονομικής εκπαίδευσης. Με 500 PCB's να έχουν ήδη πιστοποιηθεί από το κράτος, με χρηματοδότηση 15.000 ευρώ ετησίως για κάθε ένα από αυτά όπως ανέφερε το Υπουργείο Αλληλεγγύης και Υγείας τον Φεβρουάριο του 2022 ([economie.gouv](http://economie.gouv.fr), 2023).

2.4 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στη Γερμανία

Οι πρώτες υπηρεσίες παροχής οικονομικών συμβουλών και διαχείρισης χρέους χρονολογούνται στα τέλη της δεκαετίας του 1950. Με την πάροδο των ετών συναντάμε 1450 συμβουλευτικά κέντρα σε όλη τη χώρα μέχρι το 2019. Οι υπηρεσίες παρέχονται συνδυαστικά μέσω περιφερειών, δήμων, φιλανθρωπικών οργανώσεων καταναλωτών και μη κυβερνητικών οργανώσεων με πολλές από αυτές να χρηματοδοτούνται από το κράτος.

Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες η ευθύνη για την παροχή συμβουλών **για τα χρέη είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της εκάστοτε δημοτικής αρχής και εκτελείται μέσα από το νόμο κοινωνικής ασφάλισης**. Η παροχή συμβουλών για χρέη είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των Δημοτικών Αρχών ενώ η παροχή συμβουλευτικής προσωπικής αφερεγγυότητας είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των Περιφερειακών Αρχών.

Ο συντονισμός εξαρτάται από τη δημιουργία εθνικών δικτύων για τη συγκέντρωση διαφορετικών φορέων και την προώθηση των καλών πρακτικών της ανταλλαγής πληροφοριών και της συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών παροχής οικονομικών συμβουλών. Δίνεται πολύ έμφαση στην αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και οι επιπτώσεις της σχετίζονται με την απασχόληση, το εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο.

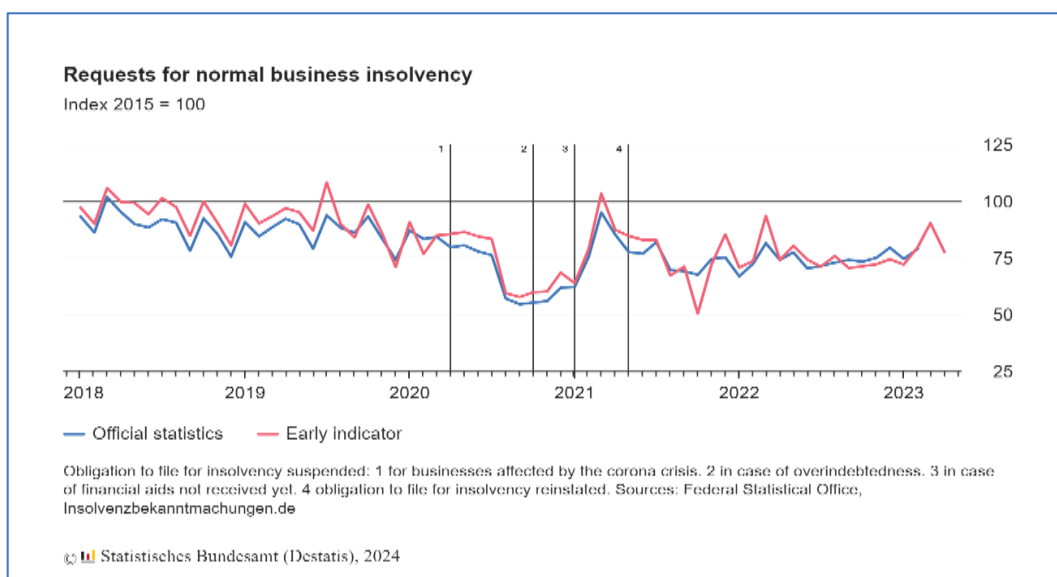
Υπάρχουν ενδείξεις ότι αυτό προκάλεσε επιδείνωση τόσο στη ζήτηση, όσο και στους χρόνους αναμονής εξυπηρέτησης καθώς επίσης και σύγχυση αλλά και ασάφεια των ορίων μεταξύ της παροχής συμβουλών για χρέη δηλαδή τη δημοτική και της παροχής συμβουλευτικής αφερεγγυότητας δηλαδή την περιφερειακή αλλά και των συναφών μεταξύ τους ευθυνών. Οι διαστάσεις που διακρίνουμε στη διαχείριση χρέους στη Γερμανία είναι οι ακόλουθες:

- Υποχρεωτική εξωδικαστική προσπάθεια συμβιβασμού.
- Εάν η ανωτέρω αποτύχει, τότε επιχειρείται Δικαστικός Συμβιβασμός.
- Επίσης υπάρχει η δυνατότητα απλοποιημένης διαδικασίας πτώχευσης με εκκαθάριση περιουσιακών στοιχείων και απαλλαγή χρεών με παρακολούθηση καλής οικονομικής συμπεριφοράς για τρία έτη (σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν αυστηρές απαιτήσεις απασχόλησης και αναζήτησης εργασίας).

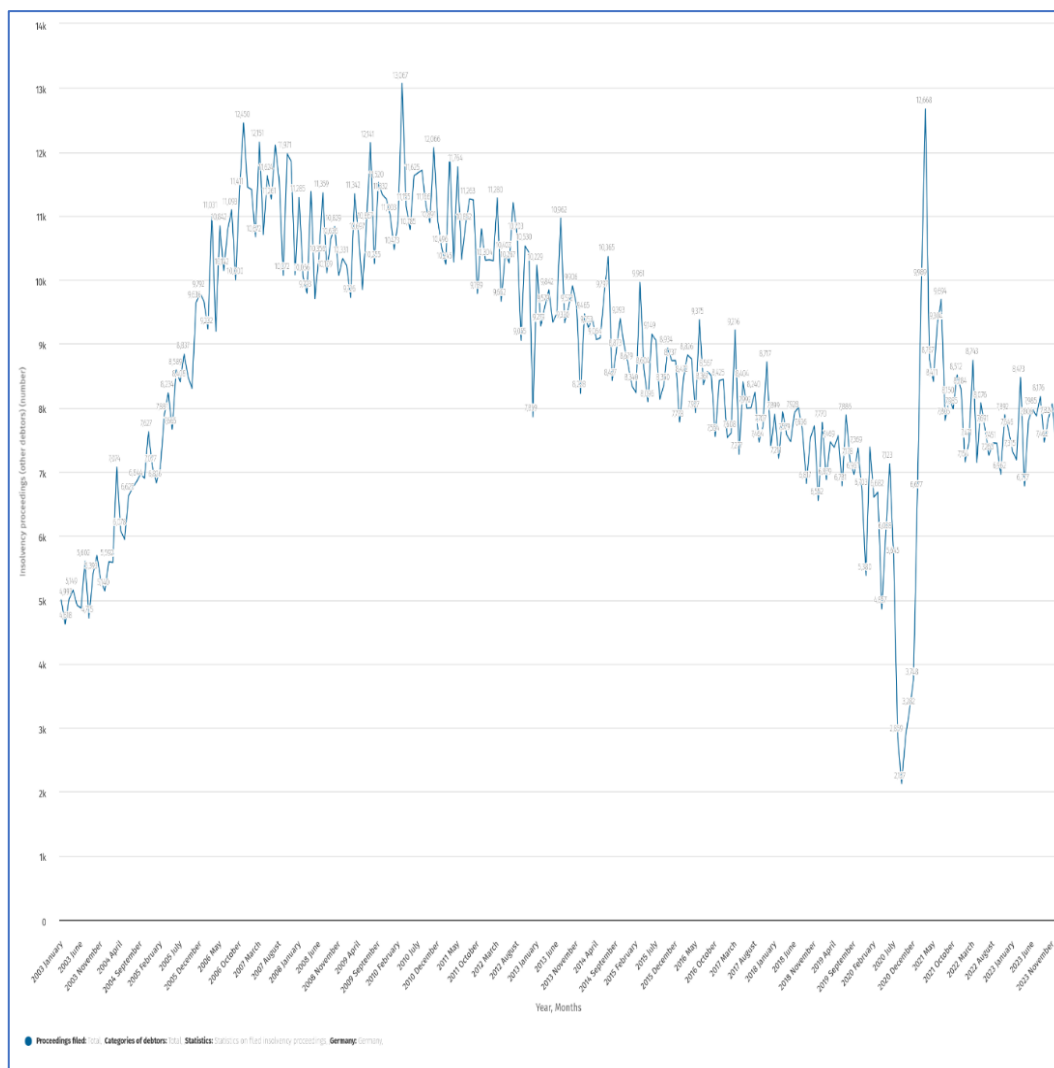
Σύμφωνα με την εκάστοτε διαδικασία που ακολουθείται από τους δανειολήπτες, αναγνωρίζουμε τρεις τύπους οφειλετών. Ο πρώτος σχετίζεται αποκλειστικά σε καθημερινούς κινδύνους όπως η ανεργία, ο χωρισμός/διαζύγιο και η αποτυχημένη αυτοαπασχόληση. Αυτή η ομάδα είχε το καλύτερο σημείο εκκίνησης όσον αφορά την ένταξη, τις εκπληρωμένες ανάγκες και την αγορά εργασίας ενσωμάτωσης, και βρέθηκε ότι πρακτικά «επανενσωματώθηκε» μετά από 2-3 χρόνια επιτήρησης οικονομικής συμπεριφοράς.

Ο δεύτερος τύπος σχετίζεται με ένα συνδυασμό παραγόντων όπως ο καθημερινός κίνδυνος, τα οικογενειακά προβλήματα και η αφελής οικονομική συμπεριφορά. Αυτή η ομάδα διαπιστώθηκε ότι είχε αυξημένο κίνδυνο να ξαναπέσει στο χρέος, έτσι θα χρειαζόταν συνεπώς πιο εντατική υποστήριξη για να επιτευχθεί η κοινωνική επανένταξη σε βάθος εξαετίας.

Ο τρίτος τύπος ήταν η πιο περιθωριοποιημένη ομάδα και σχετίζεται με πολλαπλούς λόγους αφερεγγυότητας, όπως απώλεια πορείας, απώλεια ελέγχου, οικονομική αφέλεια, έλλειψη πόρων και καθημερινό χάος. Σε αυτή την περίπτωση είναι πιο πιθανό να δημιουργήσουν νέο χρέος μετά την οποιαδήποτε διαδικασία διαχείρισης χρέους. Πρόκειται για μια ομάδα που σαφώς απαιτεί ταχεία ελάφρυνση του χρέους και συνεχής υποστήριξη. Ακολούθως παρατίθενται πίνακες με στατιστικά στοιχεία αιτήσεων για λήψη αφερεγγυότητας από το 2018-2023 σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία.

Εικόνα 2.5: Πορεία αιτήσεων επιχειρηματικής αφερεγγυότητας για το διάστημα από 2018-2023. (Πηγή: [destatis.de](https://www.destatis.de): 2023)

Εικόνα 2.6: Πορεία διαδικασιών αφερεγγυότητας για λοιπούς οφειλέτες για το διάστημα από 2018-2023. (Πηγή: destatis.de_1: 2023)

Με βάση τα προσωρινά στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας (Destatis), ο αριθμός των αιτημάτων για κανονική αφερεγγυότητα επιχειρήσεων στη Γερμανία μειώθηκε κατά 14,1% τον Απρίλιο του 2023 σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2023, αντίθετα, σημειώθηκαν αυξήσεις από μήνα σε μήνα κατά 10,8% και 13,2%, αντίστοιχα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι διαδικασίες αφερεγγυότητας περιλαμβάνονται στα στατιστικά στοιχεία μόνο μετά τη λήψη της πρώτης απόφασης από πτωχευτικό δικαστήριο.

2.5 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Δανειοληπτών στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα συστάθηκε με το άρθρο 78 του ν. 4389/2016 (Α΄ 94) η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ) ΚΑΙ με το Π.Δ. 77 (ΦΕΚ Α΄130/27.6.2023) μετονομάστηκε σε Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΓΓΧΤΔΙΧ). Στη νέα γραμματεία ενσωματώθηκε και η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικής Πολιτικής της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του άρθρου 37 του Π.Δ. 142/2017 (ΓΓΧΤΔΙΧ_1, 2023).

Στόχος της ΓΓΧΤΔΙΧ είναι η συνδρομή, η ανάπτυξη και η επίτευξη της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος της χώρας, καθώς και η αντιμετώπιση του κρίσιμου ζητήματος της υπερχρέωσης νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Η εξυπηρέτηση των πολιτών και των ενδιαφερομένων μερών πραγματοποιείται είτε διαδικτυακών πλατφορμών (<https://myEGDIX.live.gov.gr>), είτε με τηλεφωνικά ραντεβού, είτε με βιντεοκλήση είτε με δια ζώσης ραντεβού σε ένα από τα διαθέσιμα γραφεία της υπηρεσίας κατόπιν ραντεβού καλώντας στο 213.212.5730.

Η εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων που έχουν εκκινήσει αίτηση στα πληροφοριακά συστήματα της ΓΓΧΤΔΙΧ γίνεται με βιντεοκλήση ή τηλεφωνικά, μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας myEGDIX.live.gov.gr.

Πιο συγκεκριμένα, φυσικά πρόσωπα και σύμβουλοι που έχουν εξουσιοδοτηθεί στα πληροφοριακά συστήματα του Φορέα (λογιστές, οικονομολόγοι, δικηγόροι, σύμβουλοι του αιτούντα ή των επιχειρήσεων κ.λπ.) ή εκπρόσωποι νομικών προσώπων μπορούν να κλείνουν ραντεβού και να εξυπηρετούνται εξ' αποστάσεως, για ερωτήσεις σχετικές με:

- Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών.
- Κώδικα Δεοντολογίας.
- Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης οφειλετών.
- Πρόγραμμα συνεισφοράς Δημοσίου σε ευάλωτους οφειλέτες (Ενδιάμεσο Πρόγραμμα).
- Αίτηση επαναπροσδιορισμού δικάσιμου εκκρεμών υποθέσεων Ν. 3869/2010 .

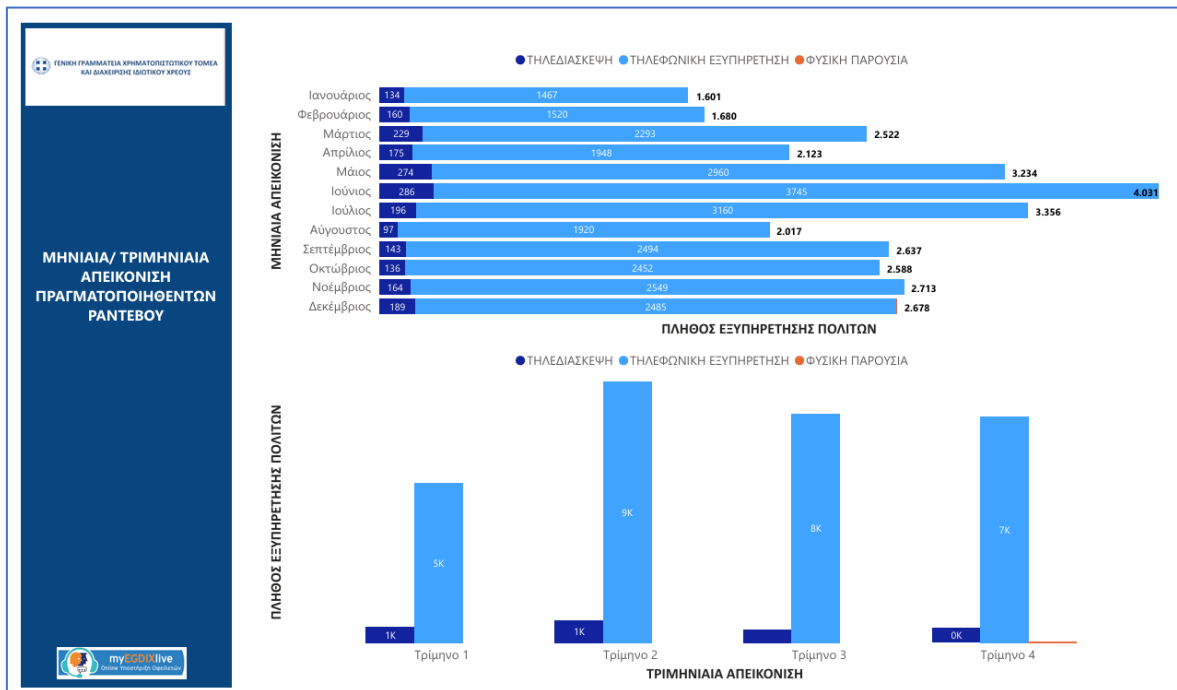
- Βεβαίωση ευάλωτου οφειλέτη.
- Βεβαίωση οικονομικά ασθενέστερου οφειλέτη .
- Δημιουργία και έγκριση σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης.
- Επιδότηση δανείων επιχειρήσεων πληγέντων κορωνοϊού - Γέφυρα II .
- Επιδότηση δανείων κύριας κατοικίας πληγέντων κορωνοϊού - Γέφυρα I.
- Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας.
- Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας- Δημοσιεύσεις.
- Μητρώο διαχειριστών αφερεγγυότητας .
- Μητρώο εμπειρογνομόνων αναδιάρθρωσης οφειλών (ΓΓΧΤΔΙΧ_1, 2023).

Παράλληλα τα πανελλαδικής εμβέλειας Κέντρα - Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών (ΚΕΥΔ - ΓΕΥΔ) παρέχουν προσωποποιημένη πληροφόρηση, ενημερώνοντας σφαιρικά και αναλυτικά πολίτες, επαγγελματίες και επιχειρήσεις, κατόπιν ραντεβού στο 213.212.5730, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την κείμενη νομοθεσία για θέματα οικονομικής διαχείρισης καθώς και για τα διαθέσιμα εργαλεία πρόληψης της υπερχρέωσης και ρύθμισης οφειλών.

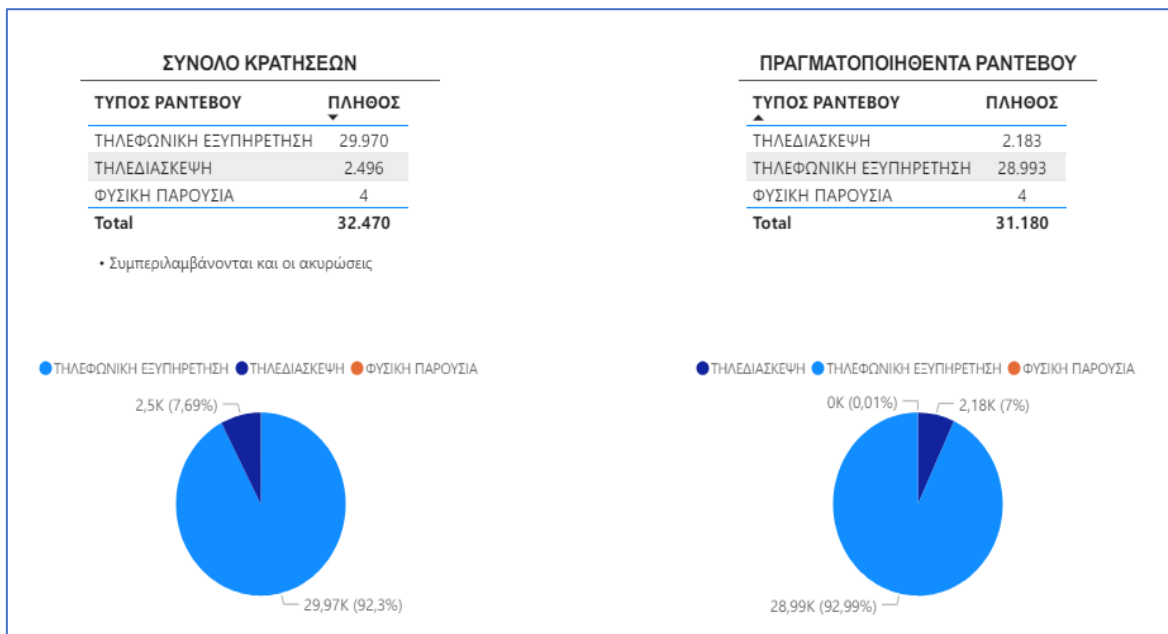
Η εξυπηρέτηση από τους εκπροσώπους του myEGDIXlive παρέχεται αποκλειστικά κατόπιν προγραμματισμένου ραντεβού τις εργάσιμες ημέρες και κατά τις ώρες λειτουργίας του (07:30 - 16:30), για εξυπηρέτηση μέσω τηλεφώνου ή τηλεδιάσκεψης για θέματα χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας σχετικά με Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών, Βεβαίωση Ευάλωτου Οφειλέτη, Πρόγραμμα Συνεισφοράς Δημοσίου Ευάλωτου Οφειλέτη (Ενδιάμεσο Πρόγραμμα), Βεβαίωση Χρηματικών Οφειλών και Κώδικα Δεοντολογίας.

Επιπλέον υπάρχει η δυνατότητα κράτησης ραντεβού μέσω του myEGDIXlive για προσωποποιημένη ενημέρωση και παροχή Γενικών Πληροφοριών Διαχείρισης Οφειλών πέραν των ανωτέρω τρόπων εξυπηρέτησης και με φυσική παρουσία στα διαθέσιμα Κέντρα ή Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών, στα οποία παρέχεται η συγκεκριμένη υπηρεσία της ΓΓΧΤΔΙΧ. Πανελλαδικά λειτουργούν 45 περιφερειακά Κέντρα - Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών (ΚΕΥΔ/ΓΕΥΔ) (keyd.gov_5, 2024).

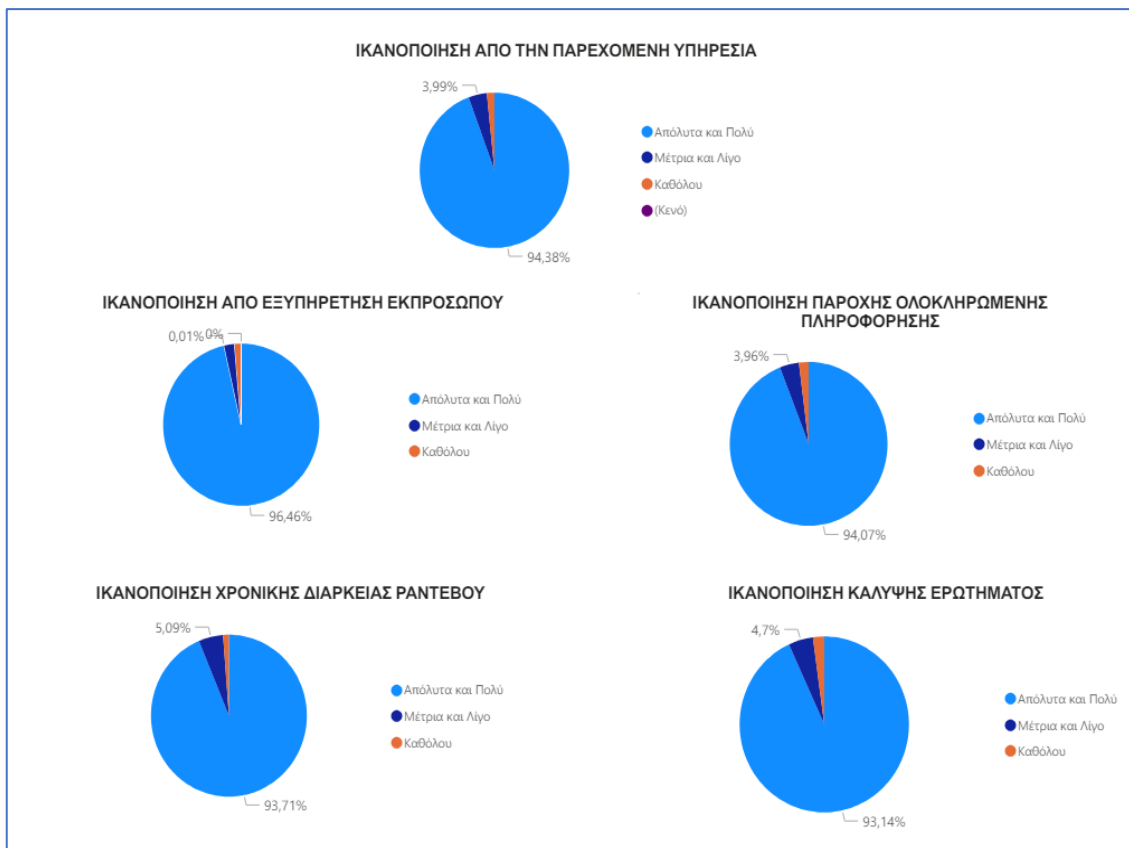
Ακολούθως παρατίθενται στατιστικά στοιχεία λειτουργίας και ικανοποίησης πολιτών της ΓΓΧΤΔΙΧ για το 2023 (ΓΓΧΤΔΙΧ_3, 2024).

Εικόνα 2.7: Μηνιαία/τριμηνιαία απεικόνιση των πραγματοποιηθέντων ραντεβού για το 2023. (ΓΓΧΤΔΙΧ_3: 2024, σελ. 3)

Εικόνα 2.8: Σύνολο κρατήσεων και ραντεβού για το έτος 2023. (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_3: 2024, σελ.2)

Εικόνα 2.9: Ικανοποίηση από την παρεχόμενη υπηρεσία για το έτος 2023. (Πηγή: ΓΓΧΤΔΙΧ_3: 2024, σελ.4)

Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας myEGDIXlive, πραγματοποιήθηκαν περισσότερα από 31.100 χιλιάδες ραντεβού (Εικόνα 2.7). Συγκεκριμένα, από 12.12.2022 έως 31.12.2023 πραγματοποιήθηκαν συνολικά για όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες 31.180 κρατήσεις στην ψηφιακή υπηρεσία κρατήσεων myEGDIXlive, με μέσο όρο κρατήσεων σε μηνιαία βάση τα 2.600 ραντεβού. Τον μήνα Ιούνιο 2023 οι κρατήσεις έφτασαν τις 4.031, μέγιστη τιμή του έτους (Εικόνα 2.8).

Το ποσοστό ικανοποίησης των εξυπηρετούμενων σύμφωνα με την αξιολόγηση της παρεχόμενης υπηρεσίας από τους ίδιους ξεπερνά το 93% σε όλα τα επίπεδα εξυπηρέτησης (Εικόνα 2.9).

2.6 Σύγκριση Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Παροχής Συμβουλών Διαχείρισης Χρέους και Οικονομικών Συμβουλών σε Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Γαλλία και Γερμανία – Αποτελέσματα.

Παρατηρούμε ότι ο τρόπος διαχείρισης της ρύθμισης χρεών και η παροχή συμβουλευτική υπηρεσίας σε Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία και Ελλάδα έχει αρκετά κοινά στοιχεία. Ενδεχομένως αυτό να συμβαίνει επειδή όλες οι χώρες ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οφείλουν σαν κράτη μέλη να υιοθετούν τις ευρωπαϊκές οδηγίες και να τις εντάσσουν στο νομοθετικό τους πλαίσιο εντός 24 μηνών από την ψήφισή της στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Συγκεκριμένα αφορά την εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή οδηγία 2019/1023.

Πίνακας 2.1: Συγκριτικός πίνακας κοινών σημείων και διαφοροποιήσεων των πέντε χωρών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ					
ΧΩΡΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	MONEY ADVICE and BUDGETING SYSTEM - MABS	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΝΑΙ / ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ - CITIZENS INFORMATION BOARD (CIB)	ΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΡΤΩΝ ΣΧΟΛΙΩΝ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΉΧΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
		ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΣΕ ΈΝΑ ΑΠΟ ΤΑ 60 ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ			
		ΕΡΓΑΛΕΙΟ DRN (Debt Relief Notice)	ΠΑΡΟΧΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΩΡΕΑΝ ΣΕ ΠΟΛΙΤΕΣ		
		ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΓΙΑ ΥΠΟΘΗΚΕΣ ΣΠΙΤΙΩΝ			
		ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΓΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ			
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	MONEY ADVICE and PENSIONS SERVICE	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ	ΕΡΓΑΛΕΙΟ MONEY HELPER	ΝΑΙ / ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ	ΝΑΙ
		ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΠΑΝΤΕΒΟΥ	ΕΡΓΑΛΕΙΟ FINANCIAL CAPABILITY		
ΓΑΛΛΙΑ	ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ και ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΣΕ ΈΝΑ ΑΠΟ ΤΑ 500 ΓΡΑΦΕΙΑ PCBs Point Conseil Budget (PCBs) ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ	ΠΡΟΔΗΨΗ ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΝΑΙ / ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΠΟΣΟ ΤΩΝ 15.000€ ΕΤΗΣΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	ΟΧΙ
	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΑΛΛΙΑΣ				
	CRESUS				
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΣΕ ΈΝΑ ΑΠΟ ΤΑ 1450 ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΝΑ ΤΗ ΧΩΡΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ / ΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΚΑΠΟΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
	ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ				
ΕΛΛΑΔΑ	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ Υ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ (ΓΤΧΤΔΙΧ)	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ	Η ΣΥΝΑΡΜΟΗ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΡΙΣΙΜΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΝΑΙ / ΥΠΑΓΕΤΑΙ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΝΑΙ ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΑ, ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ
		ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΜΕ ΒΙΝΤΕΟΚΛΗΣΗ			
		ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΠΑΝΤΕΒΟΥ			

Στον Πίνακα 2.1 αναφέρονται συνοπτικά τα σημαντικά κατά την άποψή μας κοινά σημεία και τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των πέντε χωρών. Μερικά από αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Ο τρόπος εξυπηρέτησης των πολιτών – δανειοληπτών είναι κυρίως μέσω τηλεφωνικής εξυπηρέτησης είτε μέσω δια ζώσης ραντεβού στα διαθέσιμα κατά τόπους γραφεία των υπηρεσιών και τέλος είτε μέσω βιντεοκλήσης.
- Οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών αυτών σχετίζονται κυρίως με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη διαχείριση και ρύθμιση των χρεών τους, αλλά και στην εκπαίδευση και πιστοποίηση του προσωπικού τους.
- Και στις πέντε χώρες οι υπηρεσίες αυτές έχουν δημόσιο χαρακτήρα και παρέχονται δωρεάν και λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση για τη λειτουργία τους.
- Παρατηρούμε ότι σε Ελλάδα και Ηνωμένο Βασίλειο τηρούνται στατιστικά στοιχεία ρυθμίσεων χρεών και γίνεται αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους. Κάτι που δε γίνεται στις άλλες τρεις χώρες ή τηρείται κάποιου άλλου είδους τήρηση στοιχείων καθώς στην Ιρλανδία τηρείται σύστημα εθελοντικής συμπλήρωσης καρτών σχολίων. Στη Γερμανία τηρούνται στατιστικά στην Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία της αλλά δε γίνεται αξιολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών. Τέλος στη Γαλλία δεν τηρούνται στατιστικά στοιχεία ούτε γίνεται αξιολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι διαφοροποιήσεις αυτές σχετίζονται κατά την άποψή μας:

- Με την πληθυσμιακή κατανομή των χωρών, καθώς όσο πιο πολυπληθέστερη είναι μια χώρα, τόσο περισσότερο αυξάνονται οι ανάγκες των πολιτών της κυρίως για υλικά αγαθά. Το διαθέσιμο εισόδημα φυσικά δεν καλύπτει τις ανάγκες αυτές, οπότε καταφεύγουν στον δανεισμό.
- Το μορφωτικό και βιοτικό επίπεδο των πολιτών τους, που σε συνάρτηση με την απίστευτα ταχύτατη τεχνολογική ανάπτυξη, διαμορφώνει για τους πολίτες έναν υπερκαταναλωτικό τρόπο ζωής ο οποίος χαρακτηρίζεται από υψηλό κόστος αγαθών και υπηρεσιών με πολύ μικρό εισόδημα.
- Τη νοοτροπία δανεισμού και την δυνατότητα αποπληρωμής τους, όπου σε αρκετές περιπτώσεις έχει διαμορφωθεί υποσυνείδητα στους πολίτες ως κάτι προαιρετικό όχι

υποχρεωτικό. Δανείζονται σύμφωνα με συγκεκριμένους όρους και έπειτα αδυνατούν να αποπληρώσουν το δανεισθέν ποσό. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι σε πάρα πολλές περιπτώσεις η μη δυνατότητα αποπληρωμής δεν οφείλεται σε αδιάφορη στάση του πολίτη, αλλά σε ανασταλτικούς παράγοντες τους οποίους δε μπορεί να ελέγξει ούτε να αντιμετωπίσει όπως για παράδειγμα η επιβολή των σκληρών όρων των τριών μνημονίων την περίοδο της δεκαετούς οικονομικής κρίσης του 2008 στην Ελλάδα . Την περίοδο εκείνη οι μισθοί σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα διαμορφώθηκαν σε επίπεδα κοντά στα όρια της φτώχειας με παράλληλη αύξηση της φορολογίας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα και την αδυναμία αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων των πολιτών.

- Την πολιτική δανειοδότησης των χρηματοπιστωτικών φορέων όπου χορηγούσαν δάνεια (τουλάχιστον στην Ελλάδα) χωρίς να ελέγξουν αν ο πολίτης θα έχει τη δυνατότητα να το αποπληρώσει, χωρίς να εξασφαλίσουν ότι πληρώνοντας ο δανειολήπτης το μηνιαίο ποσό θα μπορούσε να διαβιώσει και να αποπληρώσει και τις υπόλοιπες ανάγκες του. Αντί αυτού υποθήκευαν ακίνητη περιουσία ως εξασφάλιση με αποτέλεσμα να διανύουμε το 2024 και να απειλείται ακόμη και να κατάσχεται η πρώτη κατοικία δανειοληπτών.

Οι ανωτέρω λόγοι οδήγησαν τελικά στη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου αντιμετώπισης και διαχείρισης ιδιωτικού χρέους με την πεποίθηση ότι αυτό θα καθιερώσει μια νέα νοοτροπία αντιμετώπισης δανεισμού και των πολιτών αλλά και των πιστωτών.

3. Συμπεράσματα και προτάσεις βελτίωσης για τη διαχείριση χρέους στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στην παρούσα εργασία μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η παροχή οικονομικών συμβουλών και συμβουλευτική διαχείρισης χρεών πρέπει:

- Να παρέχεται δωρεάν από το κράτος, να έχει δηλαδή δημόσιο χαρακτήρα και να δίνεται έμφαση στο ανθρώπινο στοιχείο, την εμπύχωση, την αξιοπιστία και την ισότιμη μεταχείριση όλων των πολιτών αδιακρίτως.
- Στις διαδικασίες να συμμετέχουν και οι χρηματοδοτικοί φορείς καθώς είναι εκείνοι που λαμβάνουν την τελική απόφαση ρύθμισης χρεών και καθορίζουν τον τρόπο αποπληρωμής τους βάσει του νομοθετικού πλαισίου.
- Οι Σύμβουλοι Διαχείρισης Χρεών να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι και διαπιστευμένοι στο αντικείμενο που εκτελούν.
- Να υπάρχει κρατική υπηρεσία η οποία θα πραγματοποιεί τους διακανονισμούς με τους χρηματοδοτικούς φορείς εξωδικαστικά σύμφωνα με την νομοθεσία.
- Οι λύσεις ρύθμισης χρεών να βασίζονται στο πραγματικό εισόδημα του πολίτη και να περιλαμβάνουν ρεαλιστικές λύσεις από τους χρηματοδοτικούς φορείς, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι δανειακές υποχρεώσεις των οφειλετών.
- Τέλος η υπηρεσία παροχής οικονομικών συμβουλών διαχείρισης χρέους να διατίθεται χωρίς κόστος για τα εμπλεκόμενα μέρη και να παράγει πιθανές λύσεις με περισσότερες από μία εναλλακτικές λύσεις διευθέτησης του χρέους τους.

Στην περίπτωση της Ελλάδας όλα τα ανωτέρω εφαρμόζονται μέσα από την ΓΓΧΤΔΙΧ και την ισχύουσα νομοθεσία. Παρόλα αυτά από το 2016 όπου και δημιουργήθηκε η υπηρεσία έχει επιδεχθεί αρκετές βελτιώσεις τόσο ως προς το νομοθετικό έργο που παράγεται, όσο και προς τον τρόπο λειτουργίας της.

Οι βελτιώσεις στοχεύουν στη διευκόλυνση των πολιτών και των πιστωτών καθώς αυτά τα δυο μέρη συμπράττουν και παράγεται η ρύθμιση χρεών. Αλλά και ως προς το προσωπικό που εκτελεί τα συγκεκριμένα καθήκοντα.

Οι νομοθετικές διατάξεις συνεχώς εξελίσσονται και βελτιώνονται με γνώμονα τη διευκόλυνση και πραγματοποίηση τελικά της εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών χωρίς επιπλέον κόστος για τους δανειολήπτες και ικανοποιώντας και τα δυο εμπλεκόμενα μέρη. Μερικές από τις βελτιώσεις που έχει επιδεχθεί ο νόμος 4738/2020 είναι οι ακόλουθες:

- Εντάσσονται πλέον και τα νομικά πρόσωπα που δεν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό αλλά έχουν οικονομική δραστηριότητα.
- Απαλείφθηκε ο περιορισμός ποσοστού 90%, ούτως ώστε να μπορούν να εντάσσονται οφειλέτες με μια μόνον οφειλή (άνω των 10.000 ευρώ).
- Προβλέπεται η υπαγωγή των οφειλών υπέρ τρίτων που εισπράττονται από τη φορολογική διοίκηση (π.χ. οφειλές προς δήμους που βεβαιώνονται και εισπράττονται μέσω ΑΑΔΕ).
- Εισήχθη η δυνατότητα του οφειλέτη να ζητήσει τη διατήρηση ενήμερης ή ήδη ρυθμισμένης και ενήμερης οφειλής στην πρόταση ρύθμισης υπό προϋποθέσεις (συγκεκριμένα, οι δόσεις του συνόλου των ενήμερων ή ρυθμισμένων και ενήμερων οφειλών του να μην αποκλίνουν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 15% από τη δόση που προκύπτει για αυτές από το υπολογιστικό εργαλείο του εξωδικαστικού μηχανισμού).
- Διευκρινίζεται το τι θεωρείται οριστική υποβολή αίτησης στον εξωδικαστικό μηχανισμό, καθώς και αποσαφήνιση ότι εκκινούν οι έννομες συνέπειες που σχετίζονται με τον εξωδικαστικό από την οριστική υποβολή.
- Εισήχθη η υποχρέωση αιτιολόγησης της μη συναίνεσης σε πρόταση ρύθμισης τόσο των χρηματοδοτικών φορέων όσο και του οφειλέτη.
- Τροποποιήθηκε η διαδικασία διαμεσολάβησης με τους χρηματοδοτικούς φορείς, έτσι ώστε να εκκινεί μετά τη διαδικασία του εξωδικαστικού και αφού έχει ρυθμίσει διμερώς με το δημόσιο, και επέκταση του χρονικού πλαισίου εντός του οποίου μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία μέσω διαμεσολάβησης.
- Διαγράφηκε η σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του διαχειριστή αφερεγγυότητας ως προς τη συμμετοχή του Δημοσίου, καθότι τα στοιχεία της πρότασης ρύθμισης προκύπτουν αυτόματα και με αντικειμενικό τρόπο από το υπολογιστικό εργαλείο.

- Διαγράφηκε το δικαιολογητικό της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (Α.Π.Δ.) που μέχρι σήμερα έπρεπε να προσκομιστεί στη Φορολογική διοίκηση προκειμένου να προβεί στον περιορισμό των επιβληθέντων κατασχέσεων.
- Σε περίπτωση ολικής προεξόφλησης της ρύθμισης με το Δημόσιο ή τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, με καταβολή από τον οφειλέτη ή συμψηφισμό ή από απόδοση κατασχέσεων ή από παρακράτηση, εισήχθη χορήγηση έκπτωσης στο σύνολο των ανεξόφλητων τόκων καταβολής που έχουν υπολογιστεί και, σύμφωνα με το υπολογιστικό εργαλείο του άρθρου 71, αντιστοιχούν στις δόσεις της ρύθμισης που προεξοφλούνται (δηλ. διαγραφή της «ποινής προεξόφλησης»).
- Εισήχθη η δυνατότητα χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του εξωδικαστικού για τη λήψη βεβαίωσης οφειλών προς τους χρηματοδοτικούς φορείς και το δημόσιο για κάθε νόμιμη χρήση ρύθμισης.
- Εισήχθη μεταβατική διάταξη ώστε να μπορούν να υποβάλλουν νέα αίτηση στον εξωδικαστικό χωρίς να χρειάζεται να παρέλθει το χρονικό όριο των 12 μηνών για υπαγωγή στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών υπέρ τρίτων (που πλέον μπορούν να υπαχθούν στον εξωδικαστικό). Με την νέα αίτηση δύναται να ζητείται να ρυθμισθούν επίσης οφειλές προς το Δημόσιο και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης που βεβαιώθηκαν μέχρι την υποβολή της ή που τροποποιήθηκαν για οποιοδήποτε λόγο.
- Εισήχθη μεταβατική διάταξη ώστε να μπορούν να υποβάλλουν νέα αίτηση στον εξωδικαστικό χωρίς να χρειάζεται να παρέλθει το χρονικό όριο των 12 μηνών για υπαγωγή στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών των οφειλετών που δεν είχαν παραιτηθεί έγκαιρα από τον προηγούμενο εξωδικαστικό του ν.4469/2017 χωρίς να έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού ή είχαν υποβάλει αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία του ν.4469/2017 και για οποιοδήποτε λόγο δεν έχει επιτευχθεί σύμβαση.
- Τροποποιήθηκε το επιτόκιο στις προτάσεις του Δημοσίου και ΦΚΑ από Euribor + 5% που είναι σήμερα σε 3% σταθερό.
- Καταργήθηκε η ποινή προεξόφλησης ως προς τις οφειλές του Δημοσίου στον εξωδικαστικό (στις διμερείς ρυθμίσεις).
- Διαγράφηκε οι αιτήσεις που δεν έχουν οριστικοποιηθεί και δεν εκκρεμεί αίτημα διόρθωσης εντός 90 ημερών.
- Αυξήθηκε το όριο της αξίας των κινητών περιουσιακών στοιχείων για τα οποία αρκεί η υπεύθυνη δήλωση περί της αξίας τους από 10.000 σε 50.000 ευρώ αναδιάρθρωσης

οφειλών (πηγή: Webinar με τίτλο «Εργαλεία ρύθμισης οφειλών. Εξωδικαστικός μηχανισμός, εξυγίανση, πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου» που πραγματοποιήθηκε στο Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών_ <https://www.youtube.com/watch?v=MkHGgGWnzek&t=4100s>).

Το **βασικότερο πρόβλημα** που πρέπει να εξαλειφθεί κατά την άποψή μας είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία των οφειλετών δείχνει να στρέφεται σε συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης χρέους μόνο όταν τελικά προκύπτει το πρόβλημα της μη εξυπηρέτησης των δανείων τους, καθιστώντας έτσι τις υπηρεσίες αυτές θεραπευτικές παρά προληπτικές, που αποτελεί και το σκοπό της εκάστοτε συμβουλευτικής υπηρεσίας.

Σε αυτό πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει σημαντικά η υπηρεσία Έγκαιρης Προειδοποίησης / Early Warning», η οποία είναι θεσπισμένη και αναμένεται η υλοποίησή της ιδανικά εντός του επόμενου έτους.

Αναφορικά με το νομοθετικό πλαίσιο και την δυνατότητα ρύθμισης χρεών προτείνουμε τις ακόλουθες βελτιώσεις:

- **Οι εύλογες δαπάνες** που λαμβάνονται υπόψη θα πρέπει να επανυπολογιστούν καθώς αφορούν τις τιμές του 2012-2013.
- Να δίνεται η δυνατότητα να εντάσσονται και οι οφειλές προς ΔΕΚΟ (ύδρευση, άρδευση, ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, κλπ).
- Να γίνει πρόβλεψη μέσω **συνεργασίας της ΓΓΧΤΔΙΧ, της ΔΥΠΑ** και των συναρμόδιων υπουργείων που θα απαιτηθεί, έτσι ώστε όταν κάποιος ο οποίος βαρύνεται με δανειακές υποχρεώσεις μείνει **άνεργος**, να δύναται μέσω αίτησης στον εξωδικαστικό ή τον κώδικα δεοντολογίας (ανάλογα τα χρέη του) να **εντάσσεται σε ειδικό πρόγραμμα απασχόλησης** χρονικής διάρκειας μέχρι δυο έτη, από το οποίο θα λαμβάνει τουλάχιστον τον κατώτατο βασικό μισθό, έτσι ώστε να μην διαταράσσεται σε μεγάλο βαθμό το βιοτικό του επίπεδο και να μη δημιουργούνται επιπλέον ληξιπρόθεσμες οφειλές που θα είναι αδύνατο να εξυπηρετηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Να γίνει πρόβλεψη έτσι ώστε όποιος έχει υποβάλει αίτηση για εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών και στην πορεία μείνει άνεργος, να τροποποιείται η απόφαση

ρύθμισης χρεών και να παρέχεται από τους χρηματοπιστωτικούς φορείς και τους φορείς δημοσίου περιόδου χάριτος με μηδενικές πληρωμές, μόνο τοκοπληρωμής, αποπληρωμής μόνο του κεφαλαίου ή συνδυασμός αυτών ανάλογα τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης και το ύψος των δόσεων του δανείου.

Για την εξασφάλιση κονδυλίων απαιτείται η έγκριση από τα αρμόδια υπουργεία και το ελληνικό κοινοβούλιο μέσω νομοθετικής ρύθμισης. Έπειτα από την έγκρισή τους θα ακολουθήσει αίτημα εξασφάλισης κονδυλίων μέσω ΕΣΠΑ ή του κρατικού προϋπολογισμού.

Αναφορικά με το προσωπικό και τον τρόπο εκτέλεσης των καθηκόντων τους προτείνουμε τις ακόλουθες βελτιώσεις:

- **Πιστοποίηση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών** προς δανειολήπτες για όλους τους υπαλλήλους που απασχολούνται άμεσα στην εξυπηρέτηση των πολιτών (ηλεκτρονικά, τηλεφωνικά και δια ζώσης). Η πιστοποίηση αυτή να εκδίδεται με συνεργασία της ΓΓΧΤΔΙΧ και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ).
- **Πρόσληψη πιστοποιημένων νομικών και οικονομολόγων** στα περιφερειακά τουλάχιστον ΓΕΥΔ-ΚΕΥΔ, προκειμένου να αποσυμφορηθεί η κεντρική υπηρεσία από το βάρος της εξυπηρέτησης των αιτημάτων των πολιτών τα οποία τους διαβιβάζονται και να ασχολείται μόνο με το νομοθετικό έργο.
- **Εξασφάλιση κονδυλίων** μέσω ΕΣΠΑ ή ΔΥΠΑ για την πρόσληψη των πιστοποιημένων νομικών και οικονομολόγων.
- **Εξειδίκευση** του προσωπικού με τη μέθοδο «εναλλαγής σταθμών/rotation» ιδανικά κάθε 3-4 χρόνια, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλο το προσωπικό θα είναι σε θέση να εξυπηρετεί τις ανάγκες της υπηρεσίας και επιπρόσθετα θα εξαλειφθεί ο κατασταλτικός παράγοντας της ρουτίνας που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι που εκτελούν συνεχώς το ίδιο αντικείμενο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

ΓΓΧΤΔΙΧ, (2024). Έκθεση Προόδου Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ιούλιος 2024. Διαθέσιμο στο URL: https://minfin.gov.gr/wp-content/uploads/2024/08/July-2024_gr_full-upd-version-final.pdf.

ΓΓΧΤΔΙΧ_1, (2024). Απολογιστικά στοιχεία Q1 2024. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2024/04/MyEgdixLive_%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-Q1-2024_svf.pdf.

ΓΓΧΤΔΙΧ_2, (2024). Απολογιστικά στοιχεία Q2 2024. Διαθέσιμο στο URL: https://minfin.gov.gr/wp-content/uploads/2024/07/MyEgdixLive_%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-Q2-2024.pdf.

ΓΓΧΤΔΙΧ_3, (2024). Ψηφιακή πλατφόρμα εξυπηρέτησης myEGDIXlive. Απολογιστικά στοιχεία Ιου έτους λειτουργίας. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2024/01/myegdixlive-Dec_short-version.pdf.

ΓΓΧΤΔΙΧ, (2023). Γ.Γ.Χ.Τ.Δ.Ι.Χ. – Οδηγός Χρήσης Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Μηχανισμού Έγκαιρης Προειδοποίησης. Διαθέσιμο στο URL: <http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2023/10/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82-%CE%A7%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%9A%CF%8E%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%82-%CE%94%CE%B5%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%91%CE%B9%CF%84%CF%8E%CE%BD-20-10-2023.pdf>.

ΓΓΧΤΔΙΧ_1, (2023). Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΓΓΧΤΔΙΧ). Διαθέσιμο στο URL: <http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2023/09/%CE%91%CE%A1%CE%9C%CE%9F%CE%94%CE%99%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%95%CE%A3->

[%CE%93%CE%93%CE%A7%CE%A4%CE%94%CE%99%CE%A7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-site_31-8-23.pdf](#)

gov.gr, (2024). *Βεβαίωση ενάλωτου οφειλέτη*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.gov.gr/ipiresies/periouisia-kai-phorologia/diakheirise-opheilon/bebaiose-eualotou-opheilete>.

gov.gr_1, (2024). *Εξυπηρέτηση με τηλεδιάσκεψη από τη Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΓΓΧΤΔΙΧ)*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.gov.gr/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/ex-apostaseos-exuperetese-politon/exuperetese-me-telediaskepse-kai-telephonike-epikoinonia-apo-ten-aidike-grammateia-diakheirises-idiotikou-khreous-egdikh>.

gov.gr, (2023). *Κώδικας Δεοντολογίας*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.gov.gr/ipiresies/periouisia-kai-phorologia/diakheirise-opheilon/kodikas-deontologias>.

gov.gr, (2022). *Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης οφειλετών*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.gov.gr/ipiresies/periouisia-kai-phorologia/diakheirise-opheilon/mekhanismos-egkaire-proeidopoeses-opheileton>.

ΕΓΔΙΧ, (2021). *Παρουσίαση Διαδικασιών Νόμου για τη Ρύθμιση Οφειλών & την Παροχή 2ης Ευκαιρίας*. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2021/06/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%9D-4738_2020_web.pdf

Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών, (2024). *Εργαλεία ρύθμισης οφειλών. Εξωδικαστικός μηχανισμός, εξυγίανση, πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MkHGgGWnzek&t=4100s>.

keyd.gov.gr, (2024). *Ρύθμιση- απαλλαγή οφειλών (240-420 δόσεις)*. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/ryumish_ofeilvn/.

keyd.gov.gr_1, (2024). *Εύλογες δαπάνες διαβίωσης*. Διαθέσιμο στο URL: <http://www.keyd.gov.gr/eyloges-dapanes/>.

keyd.gov.gr_2, (2024). *Ρύθμιση οφειλών μέσω του Κώδικα Δεοντολογίας*. Διαθέσιμο στο URL: <http://www.keyd.gov.gr/kodikas-deontologias/>.

keyd.gov.gr_3, (2024). *Ορισμός του συνεργάσιμου δανειολήπτη*. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/orismois_synergasimosdan/.

keyd.gov.gr_4, (2024). *Διαδικασία Εξέτασης Ενστάσεων στο πλαίσιο του ΚΔΤ / Επιτροπή Ενστάσεων*. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/orismois_synergasimos_enstaseis/.

keyd.gov.gr_5, (2024). *Μάθετε για τα ΚΕΥΔ και τα ΓΕΥΔ*. Διαθέσιμο στο URL: <http://www.keyd.gov.gr/kgeyd/>.

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, (2024). *Περίληψη διακήρυξης του έργου «Εκπαίδευση επαγγελματιών συμβούλων και υπαλλήλων της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (πρώην ΕΓΔΙΧ) για τη λειτουργία του μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης*. Διαθέσιμο στο URL: http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2024/03/%CE%91%CE%94%CE%91_%CE%91%CE%94%CE%91%CE%9C_%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%B7%CF%81_%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4_24.pdf.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

destatis.de, (2023). *Requests for normal business insolvency in April 2023 down 14.1% on previous month*. Διαθέσιμο στο URL: https://www.destatis.de/EN/Press/2023/05/PE23_185_52411.html.

destatis.de_1, (2023). *Insolvency proceedings (other debtors): Germany, months, Proceedings requested, types of debtors*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www-genesis.destatis.de/datenbank/beta/table/52411-0032>.

Dilemme, B., (2020). *The non-profit association Crésus*. Διαθέσιμο στο URL: https://issuu.com/assocresus/docs/plaquette_finale_dilemmeuk/s/10338926.

economie.gouv, (2023). *Les points conseil budget (PCB)*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.economie.gouv.fr/cedef/point-conseil-budget-pcb>.

financial capability, (2024). *Who is this website for?* Διαθέσιμο στο URL: <https://www.fincap.org.uk/en/articles/who-is-this-website-for>.

mabs.ie, (2024). *How we help*. Διαθέσιμο στο URL: <https://mabs.ie/about/how-we-help/#voluntary%20arrangements%20and%20personal%20insolvency>.

mabs.ie_1, (2024). *About MABS*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.mabs.ie/en/about/>.

mabs.ie_2, (2024). *Customer charter*. Διαθέσιμο στο URL: <https://www.mabs.ie/en/about/customer-charter/>.

mabs.ie, (2023). *Statistics*. Διαθέσιμο στο URL: <https://mabs.ie/about/about-mabs/statistics/>.

maps.org, (2024). *Our vision: everyone making the most of their money and pensions*. Διαθέσιμο στο URL: <https://maps.org.uk/en#>.

maps.org_1, (2024). *Who we are*. Διαθέσιμο στο URL: <https://maps.org.uk/en/about-us/who-we-are>.

maps.org_2, (2024). *MoneyHelper pension take up dashboard*. Διαθέσιμο στο URL: <https://maps.org.uk/en/publications/moneyhelper-pension-take-up-dashboard>.

maps.org, (2023). *M a P S Corporate Plan for 2023- 24. Our Strategy*. Διαθέσιμο στο URL: <https://maps.org.uk/content/dam/maps-corporate/en/about-us/maps-corporate-plan-2023-24.pdf>.

moneyadvicetrust.org, (2024). *Advice services*. Διαθέσιμο στο URL: <https://moneyadvicetrust.org/advice-services/>.

moneyadvicetrust.org_1, (2024). *Our impact*. Διαθέσιμο στο URL: <https://moneyadvicetrust.org/about-us/our-impact/>

UNRISD, (2023). *Toward Good Practice: A Review of Money Advice Services and Debt Management Systems in Ireland, the United Kingdom, France and Germany*.

Διαθέσιμο στο URL: <https://cdn.unrisd.org/assets/library/papers/pdf-files/2023/wp-2023-5-debt-counselling-debt-manangement.pdf>.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Α.Ν. 86/1967 (ΦΕΚ 136/τ.Α'/7-8-1967) «Περί επιβολής κυρώσεων κατά των καθυστερούντων την καταβολήν και την απόδοσιν εισφορών εις Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφαλίσεως.»

Π.Δ. 503/1985 (ΦΕΚ 182/τ.Α'/24-10-1985) «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας»

Π.Δ. 1882/1990 (ΦΕΚ 43/τ.Α'/23-3-1990) «Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις»

Π.Δ. 3588/2007 (ΦΕΚ 153/τ.Α'/10-7-2007) «Πτωχευτικός Κώδικας.»

Π.Δ. 3869/2010 (ΦΕΚ 130/τ.Α'/3-8-2010) «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις»

Π.Δ. 4307/2015 (ΦΕΚ 246/τ. Α' /15-11-2014) «Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο α) της Απόφασης-Πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις, οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΕΡΟΣ Α'), β) της Απόφασης –Πλαίσιο 2008/947/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις που προβλέπουν την αναστολή εκτέλεσης της ποινής ή απόλυση υπό όρους, με σκοπό την επιτήρηση των μέτρων αναστολής και των εναλλακτικών κυρώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΕΡΟΣ Β'), γ) της Απόφασης-Πλαίσιο 2009/829/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση (ΜΕΡΟΣ Γ') και άλλες διατάξεις.»

Π.Δ. 4389/2016 (ΦΕΚ 94/τ. Α'/27-5-2016) «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις»

Π.Δ. 4469/2017 (ΦΕΚ 62/τ. Α'/3-5-2017) «Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις»

Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/1023 περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και περί μέτρων βελτίωσης των διαδικασιών αυτών, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (Οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα).

Π.Δ. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/τ. Α'/1-4-2019) «Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2016 σχετικά με την προστασία της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους (EEL 157 της 15.6.2016) Μέτρα για την επιτάχυνση του έργου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και άλλες διατάξεις.»

Π.Δ. 4738/2020 (ΦΕΚ 207/τ. Α'/27-10-2020) «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις»

Αρ. Απόφ. 392/31.5.21, ΦΕΚ 2411/Β/7.6.21 «Αναθεώρηση του Κώδικα Δεοντολογίας του ν. 4224/2013 - Κατάργηση της υπ'αρ. 195/1/29.7.2016 απόφασης της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (Β'2376)».

ΚΥΑ 71670/2021 (ΦΕΚ Β 4500/29.09.2021) «Αντικατάσταση της υπό στοιχεία Δ13 οικ. 10747/ 256/6.3.2019 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων για την εφαρμογή προγράμματος Επιδόματος Στέγασης» (Β' 792)»

Π.Δ. 77/2023 (ΦΕΚ 130/τ. Α'/27.6.2023) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων.»

Π.Δ. 5024/23 (ΦΕΚ. 41/τ. Α'/25.2.2023) «Ρυθμίσεις για την εξαγορά κατεχομένων ακινήτων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, ακινήτων του Ταμείου Εθνικής Άμυνας,

λοιπές διατάξεις για την ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών»

Π.Δ. 5072/2023 (ΦΕΚ 198/τ. Α'/5-12-2023) «Δάνεια: Διαφάνεια, ανταγωνισμός, προστασία των ευάλωτων Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2021/2167, επανεισαγωγή του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» και άλλες επείγουσες διατάξεις.»

ΚΥΑ 106723 ΕΞ 2024/ (ΦΕΚ 4337/τ. Β'/24-07-2024) «Καθορισμός κριτηρίων χαρακτηρισμού ως «ευάλωτων» ατόμων με ειδικές ανάγκες»

Αριθμ. απόφ. 392/1/31.5.2021 (ΦΕΚ 2411/τ. Β'/7-6-2021) «Αναθεώρηση του Κώδικα Δεοντολογίας του ν. 4224/2013 - Κατάργηση της υπ' αρ. 195/1/29.7.2016 απόφασης της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (Β' 2376)»

